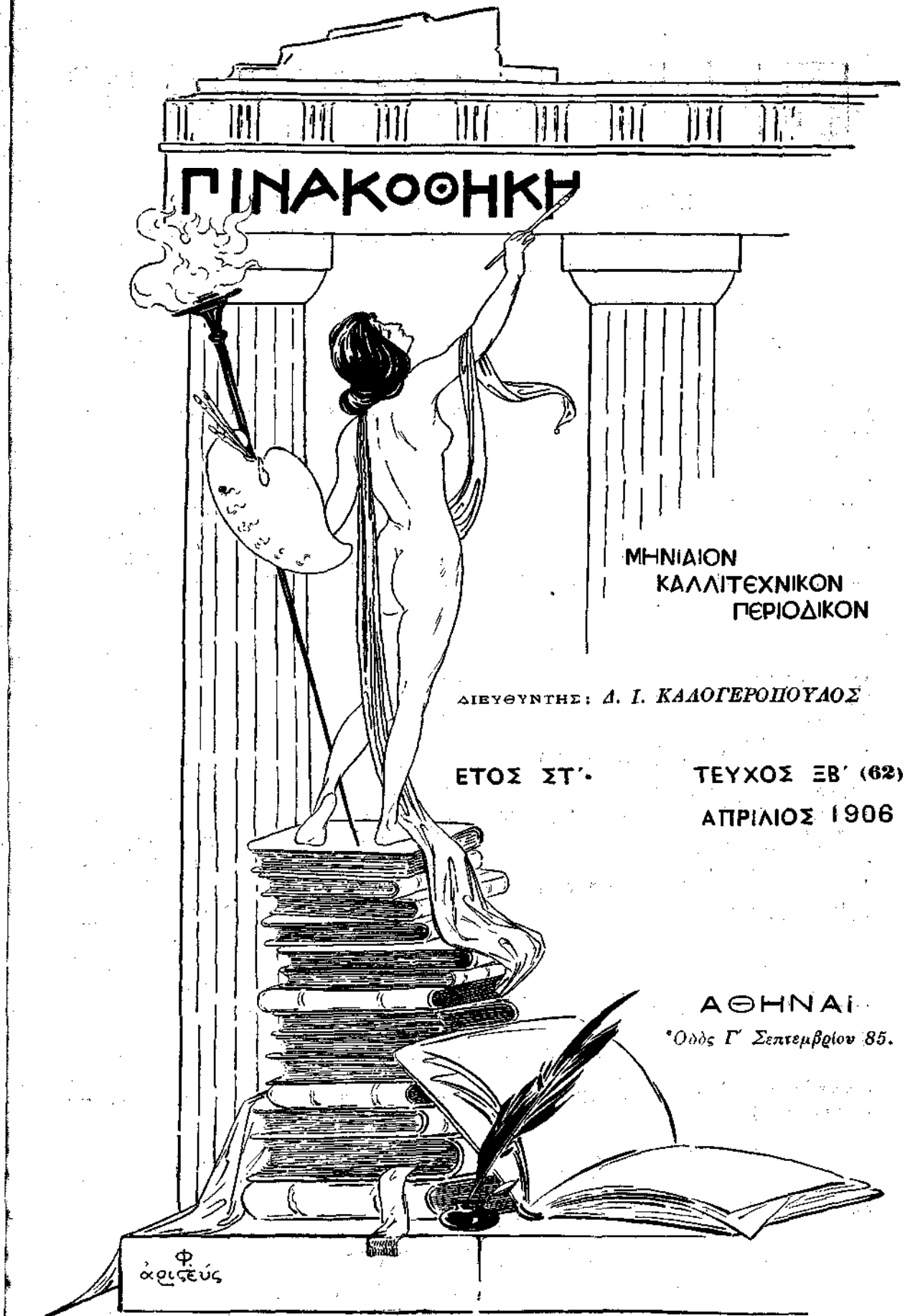

ΓΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: *Δ. Ι. ΚΑΔΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ*

ΕΤΟΣ ΣΤ'. ΤΕΥΧΟΣ ΞΒ' (62)

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1906

ΑΘΗΝΑΙ
Ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 85.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ *ἐτησία δρ. 12* — ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ *δρ. 1.*

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: *Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ*

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ *εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστου μηνὸς ἐν Ἀθήναις*

ΓΡΑΦΕΙΑ: *Ὁδὸς Γ'. Σεπτεμβρίου 85 (Πλατεῖα Κυριακοῦ).*

ΣΥΝΔΡΟΜΗ *Ἐτησία ἐν Ἑλλάδι δρ. 12.—Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 12*

Τὸ ἔτος ἄρχεται ἀπὸ 1 Μαρτίου.—Αἱ συνδρομαὶ προπληρώνονται, στέλλονται δὲ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Διεύθυνσιν.—Οὐδεμία αἴτησις περὶ ἀποστολῆς τῆς «Πινακοθήκης» ἢ οἱασδήποτε ἐκδόσεως αὐτῆς λαμβάνεται ὑπ' ὄψει ἄνευ συναποστολῆς τοῦ ἀντιτίμου.—Αἱ ἀποδείξεις πληρωμῆς εἶνε ἔντυποι καὶ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ φέρουν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Διευθυντοῦ, τὴν σφραγῖδα τοῦ περιοδικοῦ καὶ αὔξοντα ἀριθμόν.

Φύλλα ἐν Ἀθήναις πωλοῦνται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας», Ἐλευθερουδάκη καὶ Μπέκ.

Ἀνταποκριταὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ: Ἐν Καίρῳ Π.Τσιριγώτης (Rue Schareh et Manach.—Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Τ. Τσιτσέλης (ἔναντι Ἀβερωφείου γυμνασίου).—Ἐν Ῥωσσίᾳ Α. Μάλτος (Ὀδησσός, rue Puschkin 66).—Ἐν Σμύρνῃ Σ. Συρρᾶκος (ζωγράφος, ὁδὸς Γαλαζίου).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀγῶνες ὑπὸ Δίκ.
Ζωγράφοι θύματα τῆς τέχνης των *(Συνέχεια).*
Γέλα ὑπὸ Ἑλ. Σβορώνου.
Sonette ὑπὸ Δ. Δημακοπούλου
Ἡ ἀρρώστεια τοῦ αἰῶνος *(Συνέχεια)* ὑπὸ Κάρμα Νιρβαμῆ.
Ὦ, νὰ ξαναεἴχα ὑπὸ *Ν.* Σπανδωνῆ.
Τὸ μαρτύριον τοῦ ἐτοιμοθανάτου *Διήγημα (Διασκευὴ* Ρ. Παρίση).
Βασιλεὺς ζωγράφος.
Ἐν Ἰωβιλαῖον ὑπὸ Α
Ἀπὸ τὸ συναξάρι Χριστιανοῦ ὁδοιπόρου *(Ποιήματα)* ὑπὸ Κ. Γούναρη.
Ποικίλη σελίς.
Σημειώσεις ἑνὸς μηνὸς *(Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου)* ὑπὸ Δάφνιδος.
Γράμματα καὶ τέχναι.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἀνδριὰς Κολόμβου *ἐν Βαρκελώνῃ.*
Δυσάρεστοι εἰδήσεις ὑπὸ Θ. Ράλλη.
Οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς Δανίας *(Γκρούνδτβιγ, Ἐλενσλαῖγκερ, Ἄλλερ, Ζαλέ, Μπίλλ, Μίνστερ, Χριστιάνσεν).*
Τὸ μυστικὸν ὑπὸ *M. Wunsch.*
Παρίφροια ὑπὸ Κ. Βολονάκη.

ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΦΥΛΛΟΥ

ΘΑ ΔΙΑΝΕΜΗΘΗ

δωρεὰν εἰς τοὺς συνδρομητάς μας, ὅσοι θὰ ἔχουν πληρώσῃ μέχρι τέλους Ἀπριλίου τὴν ἐτησίαν συνδρομήν των

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ

τοῦ διασήμου Ἀμερικανοῦ ζωγράφου Bennet

ΜΕ ΤΡΙΑ ΧΡΩΜΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΘΑΥΜΑΣΙΑΝ ΦΩΤΟΤΥΠΙΑΝ

Τὴν ἐργασίαν ἀνέλαβεν ὁ κ. Β. Παπαγιαννόπουλος.

ΑΓΩΝΕΣ

ΜΕΤΑ μίαν δεκαετίαν, θροεῖ καὶ πάλιν ὑπὲρ τὰ πάλλευκα μάρμαρα τοῦ Σταδίου τὸ πτερύγισμα τῆς παλαιᾶς Δόξης. Ἐκεῖ ἔνθα ἄλλοτε σφριγῶντες καὶ καλλίσωμοι οἱ Ἕλληνες ἀθληταὶ τὸν εὐγενῆ τῆς ἀλκῆς ἠγωνίζοντο ἀγῶνα, ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς ἡ ἐκ τῶν ἐρειπίων ἀναγεννηθεῖσα, καλεῖ εἰς πανεθνῆ συνάντησιν τῆς νέας γενεᾶς τοὺς ἀλκίμους ἀντιπροσώπους.

*

Μνημόσυνον ἱερὸν τῆς πάλαι εὐκλείας, μνημόσυνον ἑνὸς κόσμου ἡμιθέων κοιμωμένου ἤδη τὸν ἀθάνατον ὕπνον ὑπὸ τὴν μεγαλοπρεπῆ σκιὰν τῶν τετραυσμένων κιόνων καὶ τῶν ὑπερόχων ἀνδριάντων, τεθειωμένον ἐν τῷ Σταδίῳ. Ὁ νεώτερος Πολιτισμὸς ἀδελφοῦται εἰς κοινὸν προσκύνημα ἐπὶ τῆς σφενδόνης καὶ τοῦ στίβου τοῦ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ἀναμαρμαρωθέντος γυμνασιουργείου. Τοῦ παρελθόντος τὴν σεπτὴν κόνιν ἀναρριπίζουν οἱ εὐσεβεῖς τοῦ παρόντος πόθοι καὶ προσμειδιᾷ ἡδέως τοῦ Μέλλοντος τὸ χάριεν βαυκάλημα.

*

Δὲν ὑπάρχουν πλέον βωμοί, καὶ θεῶν καὶ ἡρώων ἀγάλματα, καὶ θησαυροί, καὶ ἀναθήματα καὶ ἄλση, καὶ φόρμιγγες. Παρὰ τοὺς ναοὺς ἠγωνίζοντο τὰ ρωμαλέα, τὰ εὔκαμπτα, τὰ πάγκαλα σώματα τῶν ἐφήβων. Εἰς τὸ Κυνόσαργες, εἰς τὸ Λύκειον, εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, εἰς τὴν Ἄλτιν. Ἀλλ' ἦσαν τότε Ἕλληνες οἱ ἀγωνισταὶ καὶ μόνον Ἕλληνες, διότι Ἑλληνικὴ μόνον ἦτο ἡ μεγαλοφυΐα. Αἱ ἀκτῖνες ἔκτοτε τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης ἐσκορπίσθησαν· τὰς ἐδανείσθησαν λαοὶ ἐπήλυδες καὶ, τῶν αἰώνων περιτελλομένων, ἡ ἀναγεννηθεῖσα ἀπόγονος δέχεται ἤδη μετ' ἀγάπης τοὺς ἄλλους λαούς.

*

Ἄλλοτε τὰ σπλάγχνα τῆς Πεντέλης ἐλατομοῦντο ἵνα ἐκεῖθεν τῶν νικητῶν τὰ ὁμοιώματα ἡ σμίλη τῆς τέχνης λαξεύσῃ. Ἡ ἀγριελαία ἦτο τὸ πολυτιμώτερον ἔπαθλον καὶ ἡ ποίησις διὰ τῶν νικητηρίων Ὠδῶν ὕμνει τὸν θρίαμβον. Γλύκωνες καὶ Παιώνιοι καὶ Πίνδαροι δὲν ὑπάρχουν, ἀλλ' αἱ καρδίαι συμβολίζουσαι τὸν ἀδιάσπαστον κρίκον τὸν ἑνοῦντα τὴν πάλαι καὶ τὴν νῦν Ἑλλάδα εἰσφέρουν τοὺς παλμούς των καὶ πανηγυρίζουν περὶ ἕνα ἑστερὸν βωμόν, ἔνθα ὁ λιβανωτὸς τῆς Δόξης νέον ἀναδίδει θυμίαμα.

*

Εἴθε οἱ Ὀλυμπιονίκαι τοῦ Κ'. αἰῶνος νὰ εἶνε εὐτυχέστεροι ἀπὸ τοὺς Ὀλυμπιονίκας τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος.

ΔΙΚ

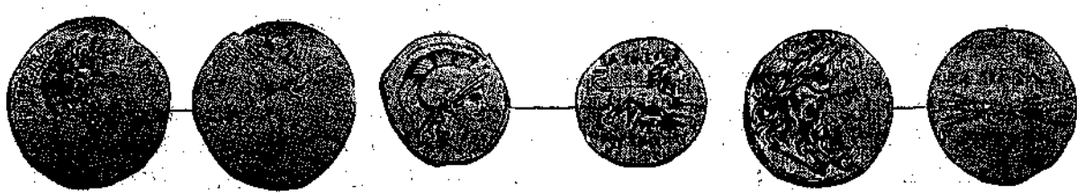

ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΩΝ*

Τέλος, ἰδοὺ εἷς ἱερεύς, φορῶν τὰ ἄμφιά του, ὅστις διασχίζων τὴν παγωμένην πεδιάδα, τὴν ἐξωγκωμένην ὑπὸ τάφων ἔρχεται ὅπως ψάλλῃ ἐν τρισάγιον ὑπὸ μελανὸν οὐρανόν, ἀσκεπὴς καὶ κινῶν τὸ θυμιατήριον ἐπὶ τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων νεκρῶν πλασμάτων τὰ ὁποῖα δὲν θ' ἀναγνωρισθῶσιν ποτὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ τῶν φίλων, ἐπὶ τοῦ ἀνωνύμου ἐκείνου πλήθους ὅπερ διὰ δεήσεως γενικῆς συνιστᾶται εἰς τὸν κοινὸν δι' ὅλους τοὺς λαοὺς Πατέρα.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ φρίκη ἣν ἐπροξένησαν τὰ ἔργα ταῦτα, ὥστε εἷς Ἄγγλος κριτικὸς ἔλεγε: «Καὶ ἓν μόνον ἔργον τοῦ Βερεστσάγιν ἀρκεῖ ὅπως συντρίψῃ πᾶσαν πειστικὴν γνώμην ὑπὲρ τοῦ πολέμου.» Πράγματι δὲ οὐδέποτε ρητορικώτερον ὡμίλησέ τις ὑπὲρ τῆς παγκοσμίου εἰρήνης καὶ τοῦ ἀφοπλισμοῦ.

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλήρης ἀντιλήψεων. Ὁ Βερεστσάγιν δὲν ἠρκεῖτο νὰ θρηνῇ τοὺς ἄλλους μαχομένους, ἐμάχετο καὶ ἐκεῖνος καὶ κατὰ τὸν Ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1877 δὲν συνοδεύει μόνον ὡς ζωγράφος, ἀλλὰ καὶ ὡς βοηθὸς τοὺς φίλους του Σκοβέλεφ, Κουροπάτκιν, Σαχάρωφ, Σκρύδλωφ, πάντας τούτους νέους τότε καὶ πλήρεις θέρμης. Ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως ἐπιβαίνει τορπιλλικοῦ μετὰ τοῦ Σκρύδλωφ, ὅπως προσβάλλῃ ἐχθρικὸν πλοῖον καὶ ἐκίνδυνευσε νὰ πνιγῇ, καὶ ἐτραυματίσθη εἰς τὸν μηρὸν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

Ἄλλοτε ὑπὸ τὸ πῦρ τῶν Τούρκων, μετεβίβαζε τὰς διαταγὰς τοῦ Σκοβέλεφ εἰς τοὺς συνταγματάρχας τοὺς ἐκπλησσομένους διότι ἔβλεπον τὸν καλὸν ἐκεῖνον ζωγράφον μετάβαλλόμενον εἰς ὑπασπιστήν.

Ὁ Βερεστσάγιν ἄλλως τε διῆλθεν, κατὰ τὴν νεαρὰν του ἡλικίαν, ἐκ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς. Ἔκρινε τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα ὡς παρατηρητὴς ἐπιστήμων. «Ὁ συνταγματάρχης Κουροπάτκιν, ἔγραφε κατὰ τὸ 1878, εἶναι ἀναντιρρήτως ἐκ τῶν καλλιτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ· εἶναι μικρόσωμος, δὲν ἔχει φυσιογνωμίαν ἰδιαιτέρως ἐλκυστικήν, ἀλλ' ἔχει ἱκανότητα καὶ κέκτηται ψυχραιμίαν. Τὸ ἀντίθετον τοῦ Σκοβέλεφ. Μὲ τὴν ψυχραιμίαν του καὶ τοὺς ὑπολογισμούς του, πολλάκις ἀνεδεικνύετο ὡς κρίνων ὀρθώτερον τοῦ ζωηροῦ στρατηγοῦ.»

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἐκστρατείας, ὁ Βερεστσάγιν ἀπώλεσεν ἕνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν του φονευθέντα παρὰ τὸ πλευρόν του, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν ἐκώλυσε νὰ ἴδῃ τὰ πάντα, νὰ προσέχῃ ὅλα, σημειώνων πᾶν τὸ ἄξιον νὰ σημειωθῇ.

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν οἱ Τοῦρκοι ἐβομβάρδισαν τὸ Γιούργεβον, ἐρρίφθη ἐπὶ ἑνὸς τῶν πλέον ἐκτεθειμένων εἰς τὸν κίνδυνον πλοίων, ἅτινα εἶχον ἐγκαταλειφθῇ παρὰ πάντων πλὴν δύο κυναρίων ἅτινα ἔπαιζον ἐπὶ τῆς γεφύρας. Ἐσημείωσεν δὲ ὡς ἐξῆς τὰς ἐντυπώσεις του· «Ἦτο πολὺ ἐνδιαφέρον νὰ βλέπῃ τις, ὅταν αἱ βόμβαι ἔπιπτον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, στήλην ὕδατος ἀνεγειρομένην εἰς μέγα ὕψος. Ὅταν εἶδον τὴν πρώτην βόμβαν διερχομένην κατελήφθην ἐκ περιέργου τινος συναισθήματος καὶ ἐσκέφθην: τώρα τὸ μέρος εἰς ὃ εὑρίσκομαι θὰ προσβληθῇ, θὰ ριφθῇ χαμαὶ καὶ θὰ ἐκσφενδονισθῇ ἐντὸς τῶν ὑδάτων, χωρὶς οὐδείς ποτε νὰ μάθῃ τί ἀπέγινα...»

Τὸ περίεργον τοῦτο προαίσθημα ἐπρόκειτο δυστυχῶς νὰ πραγματοποιηθῇ εἴκοσιν ἑπτὰ ἔτη ἀργότερον, καὶ ὁ Βερεστσάγιν ἀπωλέσθη οὐχὶ ὡς θῦμα πατριωτικοῦ τινος καθήκοντος, ἀλλὰ τῆς τέχνης.

Θύματα τῆς τέχνης των ὑπῆρξαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δύο ἕτεροι ζωγράφοι Γάλλοι αὐτοί, ὁ Μαυρίκιος Ποττὲρ καὶ ὁ Παῦλος Μερβὰρ, τοῦ ἑνὸς φονευθέντος κατὰ τὸ 1898, δι' ἑνὸς ἀκοντίου ἐν Αἰθιοπίᾳ, τοῦ ἄλλου εὑρόντος τραγικὸν θάνατον ἐν τῇ θερμηνίᾳ τῆς Μαρτινίκας, τὴν 8ην Μαΐου 1902 ν. ἐ. Καὶ οἱ δύο εὗρον τὸν θάνατον κρατοῦντες τὴν μολυβδῖδα ἀνὰ χεῖρας, μελετῶντες, παρατηροῦντες, σημειώνοντες τὰ σπάνια θεάματα.

Πλεῖστοι ἄλλοι, ἀρχαιότεροι αὐτῶν, διέτρεξαν ἐκτάσεις ἀχανεῖς, περιφρονοῦντες πάντα κίνδυνον. Κατὰ τὸ 1854 ὁ Ἄγγλος ζωγράφος Χόλμαν Χὼνς ἐζωγράφιζε διάσημόν τινα πίνακά του παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης. Παρὰ τὰ καλλιτεχνικά του σκεύη εἶχε μίαν καλῶς πληρωμένην καραβίναν ὅπως ἀμύνεται διαρκῶς κατὰ τῶν Ἀράβων λῃστῶν, οἵτινες ἠνώχλουν αὐτόν. Ἀργότερον, ὁ Φρομεντιὲν. δὲν ἐδειλίασε νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰς ἀπεράντους ἀμμώδεις ἐκτάσεις τῆς Σαχάρας ὅπως ζωγραφίσῃ πλεῖστα αὐτῆς μέρη. Εὐτυχῶς οἱ δύο οὗτοι καλλιτέχναι δὲν ἔπαθόν τι τότε.

Ἀλλὰ πλὴν ἐκείνων, οἵτινες ἔπεσαν ὑπὸ τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον, πρέπει ν' ἀναφέρωμεν καὶ τοὺς καλλιτέχνας ἐκείνους, οἵτινες συνετρίβησαν ἐκ τῶν ἀγρυπνιῶν, τῶν κοπώσεων, τῆς διαρκοῦς πάλης ἐναντίον ἄλλης ὕλης φοβερᾶς,—τὸν χάλυβα ἢ τὸ μάρμαρον — καὶ οἱ ὁποῖοι ἐπροτίμησαν ν' ἀποθάνωσιν μᾶλλον παρὰ νὰ ἐγκαταλείψωσιν ἡμιτελὲς τὸ ἔργον αὐτῶν.

Φαντάζεταί τις ἄρα γε ὁποίου εἴδους ἦσαν, κατὰ τοὺς παρωχημένους ἐκείνους χρόνους, τὸ ἔργον καὶ οἱ κίνδυνοι ἑνὸς γλύπτου ἐκτελοῦντος μόνου αὐτοῦ, μετά τινων βοηθῶν, τὴν κατασκευὴν ἑνὸς ἀγάλματος μεταλλικοῦ; Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Μπενβενοῦτο Τσελλίνι, ἀφηγούμενος τὴν χύσιν τοῦ *Περσέως* του. «Τὸ πῦρ ἐνήργει τοσοῦτον ἰσχυρῶς ὥστε ὑπεχρεούμην νὰ σπεύδω εἰς βοήθειαν πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ, πρᾶγμα ὅπερ εἰς βαθμὸν μέγιστον μ' ἐκούραζε. Ὡς ἐκ περισσοῦ τὸ ἐργαστήριόν μου ἤρχατο πυροπολούμενον καὶ ἀρχίσαμεν φοβούμενοι μὴ ἡ ὀροφὴ πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας. Ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ κήπου, ἠσθανόμην δριμύτατον ψῦχος εἰσερχόμενον ἐνῷ ἔβρεχε ραγδαίως καὶ ὁ φοῦρνος μου ἐψύγετο. Ἀφοῦ ἠγωνίσθημεν ἐπὶ ὥρας πολλὰς κατὰ τῶν φρικτῶν τούτων ἐπεισοδίων, ἠσθάνθην τὰς δυνάμεις μου ἐγκαταλιπούσας με, μὲ ὅλην μου τὴν ἰσχυρὰν ἰδιοσυγκρασίαν. Δὲν ἠδυνήθην ν' ἀνθέξω. Ἐφήμερος πυρετός, ὁ ἰσχυρότερος ὃν ποτε ἠσθάνθην, μὲ κατέλαβε. Ὑπεχρεώθην οὕτω νὰ ριφθῶ ἐπὶ τῆς κλίνης. ...Ὁ πυρετὸς ηὔξανεν ὁλοὲν ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους ὥρας καθ' ἃς ἔλεγον ἀκαταπαύστως, ὅτι ἠσθανόμην τὸν θάνατον....

«Ἐνῷ παραδερόμην τοσοῦτον φρικτῶς, εἶδον εἰσερχόμενον εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἄνθρωπόν τινα κυρτωμένον ἀπαισίως καὶ λέγοντά μοι μὲ φωνὴν συγκεκινημένην καὶ κλαυθμηρίζουσαν: «Ἀλλοίμονον Μπενβενοῦτε, τὸ ἔργον σας ἀπωλέσθη, οὐδὲν δὲ εἰς τὸν κόσμον δύναται νὰ τὸ διορθώσῃ!» Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λόγων τοῦ δυστυχοῦς τούτου ἔρρηξα κραυγὴν τοσοῦτον φοβερὰν ὥστε θὰ ἠκούσθη καὶ εἰς τὸν ἕβδομον οὐρανόν. Ἀνεπήδησα ἐκ τῆς κλίνης, ἔλαβον τὰ ἐνδύματά μου καὶ ἤρχισα νὰ ἐνδύωμαι γρονθοκοπῶν διαρκῶς τὰς ὑπηρετρίας μου, τοὺς βοηθούς μου καὶ ὅσους ἔσπευδον νὰ μὲ βοηθήσουν.

«Ἀ, προδόται, ἄ, φθονεροί, ἐφώναζον ὀδυρόμενος, ἡ προδοσία σας αὐτὴ ἦτο προμελετημένη, ἀλλ' ὁρκίζομαι εἰς τὸν Θεὸν ὅτι θὰ ἐκδικηθῶ καὶ ὅτι πρὶν ἢ ἀποθάνω θὰ σᾶς ἀποδείξω πόσον φοβερὰ γνωρίζω νὰ κτυπῶ.»

Τοιαῦτα ἦσαν τὰ μαρτύρια ἅτινα καὶ κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα ἀνέμενον τὸν καλλιτέχνην ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ μετατρέψῃ εἰς χαλύβδινον τὸ πρόπλασμα αὐτοῦ. Δύναταί τις ἐντεῦθεν νὰ φαντασθῇ ὁποῖα μαρτύρια ἐδοκίμασεν ὁ Βερόκκιο ἀποπειρώμενος νὰ στήσῃ ἐπὶ πλατείας τινὸς τῆς Βενετίας τὴν κολοσσιαίαν καὶ φοβερὰν μορφὴν τοῦ κονδοτιέρου Βαρθαλομαίου Κολλεόνε ἐφίππου. Μόλις εἶχε ἀποπερατώσει τὸ πρόπλασμα τοῦ ἵππου καὶ ἑτοιμάζετο νὰ χύσῃ αὐτό, κάποιος Βελάνο ἐκ Παδούης κατώρθωσε χάρις εἰς τὰς μηχανορραφίας του, ὅπως αὐτὸς κατασκευάσῃ τὴν μορφὴν τοῦ ἱππότου.

Ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ, ὁ Βερόκκιο, ἀγανακτήσας, συντρίβει τὴν κεφαλὴν τοῦ προπλάσματος εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε ν' ἀποθῇ ἀδύναντον νὰ μεταχειρισθῇ τις τὸ ἔργον του καὶ ἐδραπέτευσεν εἰς Φλωρεντίαν. Ἕνεκα τούτου ἡ Ἀρχοντεία διέταξεν αὐτὸν νὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν διότι, ἂν συνελαμβάνετο, θὰ ἐκαρατομεῖτο. Ὁ Βερρόκκιο ἀπήντητεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ διότι οἱ γερουσιασταὶ τῆς Βενετίας μὲ ὅλην των τὴν ἰσχὺν δὲν ἠδύναντο ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἐπικολλήσωσι τὴν κεφαλήν του ἐπὶ τοῦ σώματός του οὔτε ὁμοίαν ταύτης νὰ κατασκευάσωσιν, ἐνῷ αὐτὸς ἐδύνατο νὰ ἐπαναδώσῃ μίαν κεφαλὴν εἰς τὸν ἵππον του καὶ πολὺ ὡραιοτέραν μάλιστα ἐκείνης ἣν συνέτριψε. Ἡ ἀστειότης αὕτη, σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἔφερεν εἰς θυμηδίαν τοὺς γερουσιαστὰς τῆς Βενετίας, οἵτινες σπανίως ἐγέλων καὶ οὕτω ὁ Βερρόκκιο παρεκλήθη νὰ ἐπανκλάδῃ τὸ ἔργον του.

Ἀλλ' ἡ ἰδιοσυγκρασία του παθοῦσα ὑπὸ τόσων ἀγώνων δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν φυσικὴν πάλην τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν χύσιν τοῦ ἀριστουργήματός του. Ἐνῷ εἰργάζετο ἐθερμάνθη καὶ ἐκρύωσεν, καταληφθεὶς ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ. Ἐν τούτοις ἐπείσμωσεν καὶ εἰργάσθη, βλέπων ἤδη ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτοῦ τὴν ἐπιβλητικὴν μορφὴν ἣν βλέπομεν σήμερον εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ζὰν-Ζανιπόλο καὶ τὴν ὁποίαν πᾶσαι αἱ γενεαὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κ' ἐντεῦθεν ἀποθαυμάζουσι. Ἀλλ' εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐκείνην διαμάχην, ἡττήθη καὶ μετά τινας ἡμέρας ἀπέθανεν. Ὁ προσφιλής του μαθητὴς Λορέντζο-Ντὶ-Κρέντι μετέφερεν ἐκ Βενετίας εἰς Φλωρεντίαν καὶ ἐνταπέθεσεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἀμβροσίου τὰ λείψανα τοῦ Ἀνδρέου Βερόκκιο, θύματος τῆς τέχνης του.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

* Συνέχεια.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΓΕΛΑ

Γέλα ὅταν βαθειὰ μὲς' 'ς τὴν καρδιά σου
'Απελπισιὰ καὶ πόνος βασιλεύη,
Γέλα καὶ ὅταν νοιώθης ἡ ψυχή σου
Παντοῦ κἄτι μὲ πόνο νὰ γυρεύη.

Γέλα κι' ὅταν τὴ σκέψι σου σκοτίζουν
'Η ἀπονιὰ τοῦ κόσμου κι' ἡ κακία,
Μὴν κλαῖς ἡ συμφορὰ σὰν σὲ σπαράζη,
Μὴν κλαῖς ὅταν σὲ δέρνη ἡ δυστυχία.

Γέλα! — σκληρὴ ἐκδίκησι τοῦ κόσμου —
Ποῦ τόσα σ' ἔχει δάκρυα ποτίσει
Τὴ ψεύτικη χαρά σου θὰ ζηλέψουν,
Στὸν πόνο σου κατεῖς δὲν θὰ δακρύση.

Σάμος

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

SONETTO

Στὴν 'Ολγα.....

Δὲν θέλω ἄλλη φορὰ νὰ μοῦ γελάσῃς
Τὸ γέλοιο σου τὸ ψεύτικο τὸ πλάνο,
Νὰ μὲ μισήσῃς θέλω, νὰ μὲ ξεχάσῃς,
Καὶ ἄκλαυστος μιὰ μέρα νὰ πεθάνω

Τρέχα καὶ σὺ τὴν ὕλη νὰ χορτάσῃς
'Στὸν κόσμ' αὐτὸν τὸν ἄστατο ἐπάνω,
Εἰς τῆς ζωῆς τὸ δρόμο νὰ περάσῃς
Πριγοῦ ἐγὼ τὴ νειότη σου μαράνω.

'Αγκάλιασε τὴν ὕλη καὶ κυλήσου
'Στὴ λάσπη σὰν σκουλῆκι, νὰ μανρίσῃς
Μὲ τὴ φρικτὴ κηλῖδα τὴ ψυχή σου

'Εγὼ στὴν ἁμαρτία δὲν θὰ ζήσω
Καὶ τὴ γελοία ζωὴ ποῦ ἐσὺ θὰ ζήσῃς
'Εγώ, ζωὴ 'στὸ μνῆμα θὰ ζητήσω.

Δ. Σ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ — Μνημεῖον Χριστοφόρου Κολόμβου

Δυνάμεσται εἰδήσεις

Θ. Ράλλη

Η ΑΡΡΩΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ *

Οἱ βάρβαροι ἐχύθηκαν ἀπὸ τὸν Βόρρᾶ στὴ πολιτισμένην Εὐρώπη καὶ κατέστρεψαν τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης κι' ἀνέβασαν τὴν ἀμάθεια στὸν θρόνο κι' ἀπεσύρθησαν νικημένοι οἱ παλαιοὶ κυρίαρχοι στὰ μοναστήρια καὶ εἶνε λυπημένοι κάποιαν ἀνάγκη—ἄγνωστη στὴν ἀρχαιότητα—νοιώθουν νὰ ἐκχύσουν τὰ αἰσθήματά των σὲ κάποιον ἄλλον, ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ στήριγμα, ἀπὸ μιὰ καρδιὰ ποῦ νὰ τοὺς πονεῖ, μόνοι δὲν μποροῦν νὰ βαδίσουν στὴ ζωή, δὲν ἔχουν θάρρος, ἡ ψυχὴ των ζητᾷ σύντροφο, κανένα φίλο, καμμιὰ φίλη κι' ἔτσι σιγά, σιγά, γεννᾶται ἕνα αἴσθημα καινούργιο —ὁ Ἔρως.

Ὁ ἔρως ὅπως τὸν ἀντελαμβάνοντο τότε κι' ὅπως σχεδὸν καὶ σήμερον ἀκόμη τὸν ἀντιλαμβανόμεθα.

Ὁ ἔρως ὁ μεσαιωνικὸς ἀγαπᾷ τὴν ψυχή, τὴν ἰδανικὴ παράστασι τῆς Ἐκλεκτῆς— σμίγουν μὲ τὴν ἀγάπη τὴ μυστικοπάθεια τῶν εὐλαβῶν καὶ τὴ θρησκευτικὴ ἔκστασι καὶ τὴ γυναικώδη τρυφερότητα. Περιφέρονται οἱ ἐρασταὶ μὲ μακρυὲς πλεξίδες, ὠχροί, χωρὶς ζωὴ καὶ δὲν ἐπιθυμοῦν καὶ δὲν τολμοῦν... Τροβαδοῦροι καὶ βάρδοι ἀνυψώνουν σὲ λατρεία τὸ ἔνστικτο ποῦ σπρώχνει τὸν ἄνδρα στὴ γυναῖκα καὶ Δὸν Κιχῶται κυνηγοῦν ἀνύπαρκτες Ντουλσινὲ καὶ ἱππόται γονατίζουν μπροστὰ στὶς πυργοδέσποινες, ὠχρὲς καὶ λατρευόμενες πυργοδέσποινες ποῦ πηγαίνουν κι' ἔρχονται μόνες, χωρὶς ἐνασχόλησι, χωρὶς εὐχαρίστησι, ἀπαίδευτες καὶ περήφανες μέσα στὰς μεγάλας αἰθούσας τῶν Πύργων.

Γκρεμίζεται σιγὰ σιγὰ ὁ Παρθενὼν καὶ παραστάσεις καὶ χρώματα χυδαῖα μολύνουν τὴ λευκότητα τὴν ἄσπιλη τῶν μαρμάρων του. Κι' ἡ μυστικοπάθεια καὶ ἡ ὀνειροπόλησις πέρα στὴ Δύση γεννᾷ κι' ἀνυψώνει τὸν γοτθικὸν ναόν. Αἰσθάνεσαι ὅτι δὲν μπαίνουν μέσα σὲ τέτοιον ναὸν ἄνθρωποι μὲ ἀνοικτὲς καὶ κόκκινες καρδιές, μὲ ἥρεμα καὶ ὑψωμένα μέτωπα. Ὁ Θεὸς δὲν κατεβαίνει ἐδῶ – ὅπως θὰ κατέβαινεν ἄλλοτε μέσα στὸν μαρμάρινο σηκὸ τοῦ Παρθενῶνος. Ὁ ἄνθρωπος μόνον σκύβει ἐδῶ καὶ συντρίβεται καὶ γονατίζει καὶ ἱκετεύει τὸν Μεγάλον, τὸν ἀμείλικτο τιμωρὸ τῆς ἁμαρτίας... Δύστυχα πλάσματα, ὠραῖες γυναῖκες ποῦ θὰ γονάτισαν στὶς ψυχρὲς πλάκες τῶν γοτθικῶν ναῶν καὶ θὰ θρήνησαν γιὰ σφάλματα ποῦ ἡ Φύσις, ἡ Μεγάλη Θεὰ καὶ Μητέρα, συγχωρεῖ καὶ δικαιώνει καὶ ἐπιβάλλει.

Σιγὰ - σιγὰ μιὰ μελαγχολία γεννᾶται, μιὰ ἔκφυλη νοσταλγία γιὰ κόσμους ἀνυπάρκτους, ἕνας φόβος καὶ μιὰ ἀνατριχίλα γιὰ τὴ Κόλασι, γιὰ τὰ βασανιστήρια τῆς ἄλλης ζωῆς—ἡ Δευτέρα Παρουσία πλησιάζει καὶ τρέμουν οἱ ψυχὲς—προφῆτες καλοῦν τοὺς δύστυχους ἀνθρώπους στὴ Μετάνοια, τὰ μοναστήρια ἔχουν ὀρθάνοιχτες τὶς πόρτες καὶ ἡ ἀνθρωπότης τρομασμένη χλωμὴ στρυμώνεται μέσα καὶ περιμένει. Οἱ πυρὲς τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως φωτίζουν ἀπαίσιες τὴ νύχτα τοῦ μεσαιῶνος.

Κι' αὐτὸ τὸ ἀριστούργημα τῶν χρόνων ἐκείνων – τὸ ποίημα τοῦ Δάντη-ὑψώνεται σὰν γοτθικὸς ναός, περιώδυνο καὶ σκοτεινὸ κι' ἀπελπισμένο.

Μέσα στὴ νύχτα αὐτὴ τῆς ψυχῆς ἀνέτειλε πάλι ἡ Ἑλλὰς ἡ ἀρχαία γιὰ νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ σώσῃ. Τὰ ἔκφυλα τέκνα τοῦ Βυζαντίου ὅταν ἔφευγαν νικημένα ἀπὸ τὴ Βασιλίδα τῶν πόλεων, ἐκρατοῦσαν μαζί των μαζὶ μὲ τὰ διαμαντικά των καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων των καὶ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Πλούταρχον.

Καὶ φωτίζεται ἡ Ἰταλία καὶ τὸ φῶς χύνεται ἀπὸ τὶς κορφὲς στὶς σκοτεινὲς πεδιάδες κι' ἀνοίγει τὶς καρδιὲς καὶ τὰ χείλη καὶ τὶς σκέψεις. Χειραφετεῖται ὁ νοῦς ἀπὸ τὴ Θεολογία, ὁ Πλάτων διώχνει τὸν Ἀριστοτέλη, ἀνυψώνεται πλούσιος ὁ ρυθμὸς τῆς Ἀναγεννήσεως, ὁ Ραφαὴλ διώχνει τὶς χλωμὲς Παναγίες κι' ἀντιγράφει ἀπὸ τὴν ἐρωμένη του, ἀπὸ τὴν Φορναρίνα, τὶς ὤμορφες Παναγίες καὶ τοὺς πανώρηους ἀγγέλους ποῦ χαμογελοῦνε τώρα καὶ κατεβαίνουν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ νοιώθεις πῶς κατεβαίνουν γιὰ νὰ παρηγορήσουν...

Ὁ Βάκων καὶ ὁ Καρτέσιος καὶ ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Ἔρασμος χειραφετοῦν τὴ σκέψι. Ἡ κομψότης ἐπιζητεῖται στὰ λόγια καὶ στοὺς τρόπους καὶ οἱ ὤμορφες δούκισσες καὶ μαρκησίες τριγυρνοῦν τὸν θρόνο ἀκόλαστες κάποτε, ἐπιτηδευμένες κάποτε, μὰ πάντοτε ὡραῖες

Ὁ Μονάρχης γίνεται καθεμέρα ἀριστοκρατικώτερος. Ἡ αὐλὴ μιμεῖται τὸν Μονάρχη. Ὅλοι μιμοῦνται τὴν αὐλήν

Οἱ εὐγενεῖς χωρίζονται ἀπὸ τὸν λαὸ ἀπὸ μεγάλους τάφρους κυκλώνονται οἱ πύργοι.

Ὁ λαὸς περιφρονεῖται, οἱ εὐγενεῖς καθεμέρα καὶ πλειὸ ἀγέρωχοι γίνονται καὶ πλειὸ ἀκόλαστοι καὶ ἔκφυλοι.

Μιὰ ζύμωσι παρατηρεῖται. Μιὰ ἐπανάστασις σιωπηρά, ἀπέραντη, – σὰν ὑπόκωφες δονήσεις σεισμοῦ ἀκοῦονται στὰ χαμηλὰ στρώματα τοῦ λαοῦ.

Πρῶτα ἐχειραφετήθη ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴ θεολογία.

Ἐξεγείρεται κατὰ τῆς ἀκολασίας καὶ σιμωνίας τοῦ κλήρου καὶ κηρύσσει ὑψηλὰ τὴ μεταρρύθμισιν. Οἱ Χούσιοι ρίχνονται στὴ πυρά. Ἀδιάφορον. Ὁ Λούθηρος καίει στὴ Βορμηνία τὴ βούλλα τοῦ Πάπα Ὁ κόσμος ἦταν ἄξιος νὰ τὸν ἐννοήσῃ. Καὶ ὁ Λούθηρος θριαμβεύει.

Ἡ πρώτη νίκη δίδει θάρρος καὶ πεποίθησι Ἡ κοινωνία, αἱ τάξεις πρέπει ν' ἀνατραποῦν. Ἡ πρόοδος χοχλάζει μέσα στὶς ψυχές Οἱ δονήσεις γίνονται συχνότερες, δεσμῖδες φῶς φεύγουν ἀπὸ κάποια μέτωπα, κάποιος ἥλιος περιμένεται καὶ ὅλοι στρέφοι ν ἀνυπόμονες τὶς καρδιὲς στὴν πνευματικὴν ἀνατολὴ τοῦ κόσμου. Καὶ ἰδού! μεγαλοπρεπὲς καὶ φρικῶδες καὶ σωτήριον ἀνατινάσσεται τὸ ἡφαίστειο τῶν ψυχῶν στὴ Γαλλία. Ἔλαμψεν ὅλη ἡ ἀνθρωπότης. Ἀπάνω στὰ αἵματα, κάτω ἀπὸ τὸ ἱκρίωμα, μὲ τὸν Δαντὼν καὶ τὸν Ροβεσπιέρρο καὶ τὸν Μαρὰ μπροστά, ἐπροχώρησε στὴν ἐλευθερία καὶ στὸ φῶς ἡ ἀνθρωπότης. Ὅλοι ἴσοι. Ὁ ἄνθρωπος πρώτη φορὰ ἀντιλαμβάνεται τὰ δικαιώματά του καὶ τὴν ἀποστολήν του καὶ τὴν ἀξίαν του. Ἡ νύχτα τῆς 26 Αὐγούστου ἐφώτισε τὸν κόσμο. Οἱ bourgeois ἐκέρδισαν τὴ πρώτη νίκη. Γιατὶ νὰ μὴ τολμοῦν ἔτσι πάντοτε; Τόλμα καὶ οὕτω προοδεύσεις. Καὶ ἀνοίγονται οἱ κλωβοὶ ποῦ ὑπάρχουν στὴν ψυχὴ κάθε ἀνθρώπου, κι' ἀφίνονται ἐλεύθερα τὰ πάθη, ἐλεύθερη ἡ φιλοδοξία καὶ ὁ πόθος τῆς ἐξουσίας καὶ ἡ χαρὰ τῆς κατακτήσεως καὶ ἡ μὲ κάθε μέσον ἀπόλαυσις τῆς νίκης. Quo non ascendam? Ὁ ἥρως τῶν νεωτέρων χρόνων δὲν εἶνε ὁ εὐγενής, ὁ ἐκ μεγάλων γονέων, ὁ ὠχρὸς καὶ ἔκφυλος εὐπατρίδης. ὁ προστριβόμενος στὰ σαλόνια, ἀλλὰ ὁ ἄνδρας, ἀλλὰ ὁ νέος, ὁ κλεισμένος στὸ γραφεῖόν του, ἐκεῖνος ποῦ σκύβει στὸ βιβλίον του καὶ μελετᾷ καὶ γράφει, ἐκεῖνος ποῦ τρέχει ἔξω καὶ φωνάζει καὶ ἐργάζεται καὶ παλεύει καὶ νικᾷ

Κανεὶς φραγμὸς στοὺς πόθους, καμμιὰ ἀνάπαυση. Ἐκεῖνος ποῦ λυγίζει στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς σωρειάζεται χάμω καὶ ποδοπατεῖται ἀπὸ τοὺς μύριους ἄλλους ποῦ τρέχουνε, ἀπ' ὀπίσω του. Κανεὶς φραγμός Τὸ συμφέρον ὁ σκοπός, ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα. Τὸ συμφέρον λέγεται δόξα, λέγεται πλοῦτος, λέγεται ἐξουσία Ἀδιάφορον. Ὅρια δὲν γνωρίζει ὁ ἄνθρωπος τῶν νεωτέρων χρόνων. Νομίζει ὅτι εἶνε ἱκανὸς νὰ γίνῃ ὅ τι ποθεῖ. Καὶ τί δὲν ποθεῖ ὁ ἄνθρωπος τοῦ 19ου αἰῶνος! Ὁ Νίτσε στὴ φιλοσοφία, ὁ Βίσμαρκ στὴ πολιτικὴ εἶνε οἱ δύο μεγάλοι, οἱ δύο χαλύβδινοι προφῆται τῆς ἀποθέωσεως τοῦ ἐγώ

Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν θεοί, ἀναφωνεῖ ὁ Νίτσε, ἀφοῦ ἐγὼ δὲν εἶμαι Θεός; Ἄρα θεοὶ δὲν ὑπάρχουν.

Ἕνας μόνος Θεὸς ὑπάρχει, ἀναφωνεῖ ὁ Richepin, ἐγώ!

Ἀπὸ τὴν ἀφέλεια καὶ τὴ χαρὰ τῆς ἀρχαιότητος, ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσι καὶ τὴν ἔκστασι καὶ τὴ πίστι τοῦ μεσαίωνος. καταντήσαμε στὰ ὄργια τῆς σκέψεως στοὺς νεωτέρους χρόνους.

Ὅλα ἐσαλεύθησαν, ὅλα σαλεύονται. Εὑρισκόμεθα σὲ μιὰ περίοδο μεταβατική, σὲ αἰῶνα νευρικό, ἡ ψυχὴ δὲν ξέρει ποῦ νὰ πιαστῇ, ἕνας σεισμὸς ἀπέραντος σαλεύει τὰς πεποιθήσεις μας, ὅ,τι ἀγαπήσανε οἱ πατέρας μας δὲν μποροῦμε ν' ἀγαπήσωμεν ἐμεῖς, εἶνε μορμολύκεια, εἶνε χίμαιρες ὅλοι οἱ φόβοι καὶ ὅλες οἱ ἐλπίδες τῶν προγόνων μας. Ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἠθική, ἡ ἀφοσίωσις, ἡ ἀρετή, ὅλα κλονίζονται.

ΚΑΡΜΑ ΝΙΡΒΑΜΗ

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Ω, ΝΑ ΞΑΝΑΕΙΧΑ

ΙΑΝ φοράν, εἶνε ἀρκετὰ χρόνια ἔκτοτε, εἶχον κατορθώσῃ νὰ καταρτίσω εἰς μίαν γωνίαν τοῦ γραφείου μου μίαν περιεργοτάτην βιβλιοθήκην, ἀρκετὰ πρωτότυπον, ἥτις μὲ καθίστα πολὺ εὐτυχῆ καὶ πρὸς ἣν ἡσθανόμην ἀπεριόριστον εὐγνωμοσύνην, διότι αὐτὴ μὲ παρηγόρησε κατὰ τὴν μεγίστην τῶν συμφορῶν ἃς ἠσθάνθην ἐν τῷ βίῳ μου, τὸν θάνατον τῆς μητρός μου!

* * *

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὰ ἑξῆς βιβλία: Βατραχομυομαχία, Ἀριστοφάνης, Λουκιανός, Ἐπιστολαὶ Ἀλκίφρονος, μετάφρασις τῶν Σατυρῶν τοῦ Γιουβενάλη, ὁ Κανδιδ τοῦ Βόλταίρου, ὁ Γαργαντούας, ὁ Δὸν Κιχῶτος αἱ Ἐξομολογήσεις τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου καὶ αἱ τοῦ Ἰακώβου Ρουσσώ, τὰ Σονέτα τοῦ Σαιξσπήρου καὶ τοῦ Ραϊζεμπίλδερ τοῦ Χάϊνε, ὁ Καπετὰν Φρακάσας τοῦ Γωτιέ, δύο ἔργα τοῦ Μὰρκ Τβαίν, μία μεγάλη ἔκδοσις τῆς Χαλιμᾶς, ὁ Βοκάκιος, οἱ Τρεῖς Σωματοφύλακες καὶ τινα ἄλλα τοῦ αὐτοῦ εἴδους.

Αὐτὰ τὰ βιβλία μὲ ἔκαμνον εὐτυχῆ, εὐδαίμονα.

Σᾶς συνιστῶ, ἂν ἔχετε θλίψεις. λύπας, ἀπογοητεύσεις, καταρτίσατε μίαν τοιαύτην βιβλιοθήκην, κλειδωθῆτε ἐν τῷ γραφείῳ σας καὶ ἀρχίσατε νὰ τὰ ἀναγινώσκετε.

Καὶ τὸ ἀσημαντότερον ἐξ αὐτῶν θ' ἀποδιώξῃ τὴν μελαχολίαν σας, ὅπως τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ τὸν Διάβολον.

* * *

Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ σᾶς συνιστῶ νὰ προσθέσητε τὸν Συρανὸ τοῦ Βερζεράκ τοῦ Ἐδμόνδου Ροστάν. Ἂν τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα προανέφερα ὑπάρχουσι πρότυπα ἀθανασίας καὶ παρηγορίας διὰ τὰς ἀλγούσας ψυχάς, ὁ Συρανὸ κατ' οὐδὲν ὑστερεῖ αὐτῶν.

Εἶνε ἐπίσης ἀθάνατον ἔργον, ὅπως ὁ Γαργαντούας καὶ ὅπως τὸ Πῶς δεῖ ἀληθῆ ἱστορίαν συγγράφειν τοῦ Λουκιανοῦ.

Εἶνε ἀθάνατον διότι συνδυάζει δύο τῶν μεγίστων ἀρετῶν ἑνὸς φιλολογικοῦ καλλιτεχνήματος, τὴν εἰρωνείαν καὶ τὸ πάθος. Ὁ Συρανὸ ἔχει μεγάλην μύτην διὰ τὴν ὁποίαν γελᾶτε, ἀλλ' ἔχει καὶ μεγάλην καρδίαν μετὰ τῆς ὁποίας συγκλαίετε.

Πέντε ἦσαν οἱ τοιοῦτοι τύποι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων: Ὁ Θερσίτης τοῦ Ὁμήρου, ὁ Κάλιμπαν τοῦ Σαιξσπήρου, ὁ Κουαζιμόδας τοῦ Οὐγγώ, ὁ Δὸν Κιχῶτος τοῦ Θερβαντὲς καὶ ὁ Συρανὸ τοῦ Ροστάν.

Ἀλλ' ὁ Συρανὸ τοὺς ὑπερβάλλει.

Εἶνε τὸ αἰώνιον παράπονον τῶν θνητῶν πρὸς τὸν Πλάστην, διότι δὲν τηρεῖ πάντοτε τὸν νόμον: «νοῦς ὑγιὴς ἐν σώματι ὑγιεῖ!

Εἶνε τὸ πνεῦμα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ, τὸ κρυπτόμενον ἐν εἰδεχθεῖ σώματι, εἶνε πολύτιμος λαμπραδάμας κεκρυμμένος ἐντὸς σιδηροῦ περιζώματος.

* * *

Ὦ! νὰ ξαναεῖχα πάλιν τὰ βιβλία ποῦ σᾶς ἀπαρίθμησα!

Ν. ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ

* Συνέχεια.

ΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ

Ὁ μέγας ποιητὴς καὶ φιλόλογος
Γκρούνδτβιγ

Ὁ ποιητὴς Ἀδὰμ Ἐλενσλαϊγκερ

Ὁ ἱστορικὸς Ἄλλεν.

Ἡ ἔξοχος παιδαγωγὸς
Ναταλία Ζαλέ.

Ὁ δημοσιογράφος Μπίλλ

Ὁ συγγραφεὺς Μίνστερ
Ἐπίσκοπος Σέλαν.

Ὁ πολιτευτὴς
Χριστιένσεν.

M. Wunsch.

Τὸ μυστικὸν

ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΟΥ

ΙΑ ἀκτὶς ὑπεισέδυσεν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐβασίλευον αἱ ἀπόπνοιαι τῶν φαρμάκων.

Τότε, ὑπεγειρόμενος ὁ πάσχων, ἀφῆκε νὰ διαφύγουν τῶν χειλέων του αἱ λέξεις, αἵτινες, ἐπὶ ἡμέρας ἤδη ὁλοκλήρους τὸν ἔπνιγον, σταματῶσαι ἐκ δισταγμοῦ εἰς τὴν λάρυγγα τὴν τελευταίαν τῆς ἐκφωνήσεώς των στιγμὴν :

— Μητέρα, ἤθελα νὰ τὴν ἐπανίδω.....διὰ τελευταίαν φοράν.

— Αὐτήν ; Ἐδῶ ; Παιδί μου ! Φαντάζεσαι τί μοῦ ζητεῖς ;

Ἐπλησίασε πρὸς τὴν κλίνην καὶ ἐθώπευσε τὸ ὕφυγρον μέτωπον τοῦ πάσχοντος :

— Ἔχεις πυρετόν, Ἐρρῖκε· μήπως θέλεις κανένα ζεστό ;

Ἔνευσεν ἀποφατικῶς καὶ αἱ ὀφρεῖς του συνεσπάσθησαν ὑπὲρ τοὺς κοιλωμένους ὀφθαλμούς του καὶ κατεφέρθη κατὰ τῶν περιποιήσεων, δι' ὧν τὸν περιέβαλλον εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς του ἀναμφιβόλως ὅπως καταπνίξουν τὴν θέλησίν του, ἀποκλείσουν τὴν ἀγάπην του, ἀναβάλουν ἐπ' ἀόριστον τὴν αἴτησίν του. Καὶ εἰς τὴν ναρκωτικὴν ταύτην ἀτμοσφαῖραν τῶν θερμῶν ποτῶν, τῶν κρυφομιλημάτων, τῶν ἀκροποδητεὶ πηγαινοερχομῶν, τῶν μυστηριωδῶν βλεμμάτων, τῶν δυσεξηγήτων νευμάτων, ἐπανεύρισκεν ἀκόμη τὴν παλαιὰν μῆνιν τῶν οἰκείων του κατὰ τοῦ ἁμαρτήματός του καὶ τὴν δυσμένειαν τοῦ κόσμου, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀδιαλείπτων ἐρίδων, ἅτινα πάντα εἶχεν ὑποφέρῃ ἐπὶ πέντε μακρὰ ἔτη ἔρωτος, ὀργῆς καὶ ψεύδους.

Ἄραγε ὁ ἀγὼν θὰ διήρκει μέχρι τέλους ;

Καὶ ἡ καρδία τοῦ ἐραστοῦ καὶ ἡ καρδία τῆς μητρός του ἠγωνίων μυστικῶς, ἐκείνου, μὲ τὰ βλέμματα σκαιὰ καὶ ἀπλανῆ, ἐκείνης, μὲ τὴν στοργὴν καὶ τὴν ἱκεσίαν ζωγραφισμένας μέσα των, ἐνῷ οἱ δάκτυλοί της ἀνετάρασσον τὰς ὑφύγρους τρίχας τῆς κόμης τοῦ.

Μετ' ὀλίγον τοῦ ὡμίλησε καὶ πάλιν μὲ τρίμουσαν κάπως ἤδη τὴν γλυκεῖαν φωνήν της :

— Διατί δὲν περιμένεις ; Ὅταν θεραπευθῇς, θὰ τὴν ἐπαναίδῃς—τὸ γνωρίζεις—ὅπου θελήσῃς...ἀλλοῦ...

— Ὅταν θεραπευθῶ ; Πρὸς τί ν' αὐταπατῶμαι ; Δὲν θὰ θεραπευθῶ. Θέλω νὰ τὴν ἰδῶ, θέλω, εἶναι δικαίωμά μου.

Ἡ φωνή του ἦτο τόσον τραχεῖα, ὥστε ἔπαυσε τὸν θωπεύοντα.

— Ὥστε ἀπαιτεῖς τὴν ἀτίμωσίν μας ;

— Ἀ ! ναί, ἡ ἀτίμωσις ! Τί θὰ πῇ ὁ κόσμος, οἱ γείτονες ! Ξεύρω, ξεύρω !....Ἀλλ' ἐγὼ σωπαίνω, τὸ βλέπεις, φεύγω διὰ παντὸς ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμον, μὲ τοὺς στενοκεφάλους του αὐτοὺς γείτονας....Σὲ παρακαλῶ, ἄφες νὰ τὴν ἐπανίδω.

— Τὴν ἀγαπᾷς λοιπὸν περισσότερον ἀπὸ ἡμᾶς ;

— Σεῖς δὲν μὲ ἀγαπᾶτε, οὐδέποτε μὲ ἠγαπήσατε.

— Ὦ ! Ἐρρῖκε, Ἐρρῖκε !

Ἔκλινε πρὸς αὐτὸν, τὸν ἠσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον καὶ οἱ ὀφθαλμοί των ὑγράνθησαν. Ἔπειτα ἐμουρμούρησε :

— Καὶ ὁ πατέρας σου, Ἐρρῖκε ; Πῶς νὰ τὸν πείσωμεν ;

Τὸ ἐσκέπτετο καὶ ἐκεῖνος ἤδη· πῶς νὰ πεισθῇ ὁ ἐπίμονος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὁ ψυχρὸς καὶ παράφορος, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε διέλθῃ νεότητα, δὲν παρεδέχετο πλάνην, ὁ πάντοτε ἀγανακτισμένος, πάντοτε ἀπειλητικός ;

— Θὰ τὸν πτρακαλέσῃς πολὺ μητέρα.

Δὲν ἀπήντησε καὶ τὴν εἶδεν ἀναχωρήσασαν, σκεπτικήν, συγκεκινημένην, ἀνήσυχον.

Βῆμα βαρὺ ἠκούσθη εἰς τὴν κλίμακα : ὁ πατέρας ! Νάτος, παχύσαρκος, λευκόφαιος, μὲ μίαν μεγάλην ρυτίδα ἐπὶ τοῦ μετώπου :

— Ἔ ! πῶς πᾶς ; Τὸ χέρι σου ..Πάντοτε ὀλίγος πυρετός ; Ἀναπαύσου παιδί μου..... Ἀνάπαυσις ἀπαιτεῖται, μακρὰ ἀνάπαυσις.

— Ἡ μητέρα σοῦ ὡμίλησε ;

— Πῶς; Πῶς ;...Ναί, μοῦ ὡμίλησε.....Δὲν εἶναι σοβαρὰ αὐτὰ, ὑποθέτω.

— Σοβαρώτατα, πατέρα μου, σὲ βεβαιῶ.

— Ἐγὼ νὰ εἰσαγάγω εἰς τὸ σπῆτι μου τὴν ἐρωμένην σου ;

— Μίαν φορὰν μόνον, πατέρα μου, μίαν φορὰν.

— Καὶ ἐφαντάσθης, ὅτι θὰ παραδεχόμην ποτὲ παρόμοιον αἶσχος ;

— Εἶναι βέβαιος ὅτι εἶναι αἶσχος ;

— Ὅλοι ὅσοι μᾶς γνωρίζουν θὰ τὸ ἐμάνθανον αὔριον...παρ' αὐτῆς. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀπαλλαγῇς πλέον ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀθλίαν ; Ἔλα, Ἐρρῖκε, ἔσο λογικός· δὲν σὲ περιποιήθημεν, παντοιοτρόπως, ἐφ' ὅσον εὑρίσκεσαι ἐδῶ ; Σοῦ ἀπηυθύναμεν μομφήν τινα, ἁπλοῦν ἔστω ὑπαινιγμόν ; Ὡσὰν δὲν ὑπῆρχε κἄν...., Γελᾷς ; Εἰπέ μου λοιπὸν, ἐκείνη θὰ μᾶς ἐμιμεῖτο ἄραγε ; Θὰ ἔπαυε νὰ ὁμιλῇ κατὰ τῆς οἰκογενείας σου ; Ἀλλὰ σὺ αὐτὸς δὲν βλέπεις, ὅτι θέλει μόνον ν' ἀποκατασταθῇ καὶ ὅτι θὰ μείνῃ διὰ παντὸς ὡς ξένη πρὸς σέ ;

— Διὰ σὲ ἔμεινα ἐγὼ ξένος. Δι' αὐτὸ δὲν δύνασαι νὰ μ' ἐννοήσῃς. Πολὺ καλά· ἀρκετά· δὲν θὰ μένω πλέον ἐδῶ, θὰ μεταβῶ ν' ἀποθάνω ἀλλαχοῦ. . Ἀλλὰ λήσμονῶ, εἰς τὸ νοσοκομεῖον....Ἡσύχασε ... δὲν θὰ σοῦ στοιχίσῃ οὔτε πεντάραν.....Ἔχω ἐγὼ χρήματα, θὰ πληρώσω...

— Τρελλάθηκες ; Γνωρίζω τὸ καθῆκόν μου· δὲν θὰ τὸ κουνήσῃς ἀπὸ τὸ δωμάτιόν σου.

— Κι' ἐγὼ γνωρίζω τὸ δίκαιωμά μου· εἶμαι εἴκοσι πέντε ἐτῶν, ἀπόλυτος τοῦτέστι κύριος ἐμαυτοῦ, δὲν εἶν' ἔτσι ;

— Καλά, παιδί μου, σὲ ἀφήνω νὰ τὸ σκεφθῇς καλλίτερον.

...Τὸ γεῦμα ὑπῆρδε σιωπηλόν, πένθιμον. Καθεὶς ἔμεινε ρεμβώδης, κατατρυχόμενος ἀπὸ ἰδιαιτέρας ἐνδομύχους σκέψεις. Δὲν ὡμίλουν ἕνεκα τῆς παρισταμένης θαλαμηπόλου.

Περὶ τὰ ἐπιδόρπια ὁ πατὴρ εἶπε :

— Θέλει νὰ μᾶς πτοήσῃ.

Καὶ ἡ σκέψις αὐτὴ τοὺς καθησύχασε κάπως.

Ἀλλ' ὁ φίλος, ὅστις καθ' ἑκάστην ἐπεσκέπτετο τὸν ἀσθενῆ τοὺς ἐτρόμαζε, διαβεβαιῶν, ὅτι τοῦ εἶχε δώσῃ ἐντολὴν νὰ προβῇ εἰς ἀναγκαῖα διαβήματα διὰ τὸ νοσοκομεῖον.

— Τί σκληρότης ! ἐστέναξεν ἡ μητέρα.

Καὶ ὁ πατέρας συνεπλήρωσε :

— Τί σκάνδαλον !

Ἐκείνη παρετήρει ἱκετευτικῶς τὸν σύζυγόν της, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί του ἀπέμειναν ἀπαθεῖς καὶ ὁ φόβος τοῦ σκανδάλου σὺν τῇ παραφορᾷ τῆς ἀδυναμίας του τῷ ἀφήρουν κάθε ἴχνος οἴκτου.

— Ἂν ἤθελες ἐν τούτοις. . . ἐπέμενεν ἡ μητέρα.

— Ποτέ.

— Καὶ ὅμως θὰ ἦτο ἁπλούστατον, θὰ ἀπουσιάζεις θὰ ἐπωφελεῖτο τοῦ σκότους τῆς νυκτός. Θέλεις ;

— Ποτέ, ποτέ.

— Τί νὰ γίνῃ τότε, Θεέ μου ; . . . Ἂν ἐκάλουν τὸν πνευματικόν μας ; ὁ Ἐρρῖκος τὸν ἀγαπᾷ πολύ. Θὰ τοῦ δώσῃ ἴσως καλὲς συμβουλές

— Ὡραῖα. Κάλεσε τὸν πνευματικόν, γρήγορα τώρα.

Καὶ ὁ πνευματικὸς ἔδραμεν, ὑπεσχέθη δὲ μὲ τὴν παχεῖαν ἱερατικὴν λαλιάν του νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον. Τὸν ἤκουαν δὲ συνομιλοῦντα μετὰ τὸν Ἐρρῖκον, εἰς τὸ δωμάτιόν του, μεγαλοφώνως ἐπὶ μακρόν. Βαθμηδὸν αἱ φωναὶ καθίσταντο ταπεινότεραι, σιγηλότεραι. Καὶ ὅταν παρῆλθεν, ἦτο σοβαρὸς καὶ εἶπεν εἰς τὸν πατέρα :

— Εἰς τὴν πίστιν μου, κύριε, νομίζω, ὅτι τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ κάμετε ὅ,τι σᾶς ζητεῖ...

— Νὰ τὸν μεταφέρωμεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον ;

— Ὄχι· νὰ ἐπιτρέψητε τὴν ἔλευσιν τῆς νέας ταύτης γυναικός.

— Μίαν παλῃο ....! Πῶς ! σεῖς, αἰδεσιμώτατε, παραδέχεσθε τοιοῦτόν τι ;

— Ναί. Νόμιζω ὅτι εἶναι χριστιανικώτερον.

Ὁ πατέρας τὸν παρετήρησεν ἐπὶ στιγμὴν ἄφωνος· ἔπειτα, αἰσθανόμενος ἐξαίφνης κλονιζόμενα τὰ δόγματά του, εἶπεν στενάζων :

— Πράξατε ὅ,τι σᾶς φανῇ καλόν· νίπτω τὰς χεῖράς μου.

Ὅταν ἡ μήτηρ του τῷ ἐγνωστοποίησε τὴν εἴδησιν, κῦμα αἵματος ἐχρωμάτισε τὰς παρειάς του. Ἀλλὰ περιωρίσθη νὰ εἴπῃ «εὐχαριστῶ» καὶ ἠθέλησε νὰ φανῇ ἤρεμος, διότι ἐγνώριζε τὴν μητρικὴν ζυλοτυπίαν. Ὅταν ὅμως εὑρέθη μόνος, ἔλαβε μικρὸν κάτοπτρον, ὅπερ εὑρίσκετο εἰς γωνίαν τινα τῆς πλουσιωτάτης του τραπέζης καὶ βραδέως κατωπτρίσθη: Οἱ κασταναὶ του βόστρυχες εἶχον διχασθῇ ἐπὶ τοῦ κατώγρου του μετώπου καὶ οἱ ὀφθαλμοί του εἶχον καταστῇ μελανώτεροι καὶ μεγαλήτεροι, ἡ ρὶς του λεπτοτέρα· ἄτακτη γενειὰς ἐκάλυπτε τὰς πάντοτε πρὶν ξυρισμένας παρειάς του· ἑκατέρωθεν τοῦ στόματός του διεγράφοντο ρυτίδες. Καὶ ἐσκέφθη : Θὰ προξενήσω τοῦμον.

Ἀ ! θὰ ἦτο πάντοτε ὡραία ἐκείνη, ἡ Ἄννα του! Τὴν ἐπανέβλεπεν εἰς τὴν καλλιτεχνικήν της κόμμωσιν, μὲ τὸ χνοῶδες, ἁπαλὸν δέρμα της, ὁποία τῷ εἶχε φανῇ κατὰ τὴν παρωχημένην πολὺ πλέον ἡμέραν, καθ' ἣν τὰ βλέμματά του εἶχον διασταυρωθῇ, ὁποία τῷ ἐφαίνετο ἑκάστοτε, πάντοτε ἡ αὐτὴ καὶ πάντοτε νέα. Προὐκάλει εἰς τὰς ἀναμνήσεις του τὰς προσφιλεῖς στάσεις καὶ ἑκάστη τούτων εἶχεν θέλγητρα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐδονοῦντο καὶ ἤδη αἱ αἰσθήσεις του.

Δὲν τὴν ἤθελε μόνον δι' ἕνα ἀποχαιρετισμόν, ἀλλ' ἤθελε μίαν ὀκόμη φοράν, φοράν τελευταίαν νὰ τῆς ἐπαναλάβῃ τὴν αὐτὴν ἀγωνιώδη ἐρώτησιν «Μ' ἀγαπᾷς ; Μὲ ὅλη σου τὴν καρδιά ; Ἐμὲ μόνον;» Θ' ἀνεγίνωσκεν εἰς τὰ προτριλῆ καὶ τρομερὰ βλέμματα, ἐνῷ θὰ τὴν ἔσφιγγε μὲ τοὺς ἐξησθενισμένους βραχίονάς του ἐπὶ τῆς καρδίας του. Καὶ τὴν φορὰν ταύτην, θὰ ἦτο βέβαιος.

....Ἡ νὺξ ἐπήρχετο ἤδη μελανή, ὅταν ἡ Ἄννα ἦλθε. Ἔτρεμεν, ὅλη, προκειμένου νὰ εὑρεθῇ ἐκεῖ καὶ νὰ διέλθῃ τὸ μισητὸν καὶ ποθητὸν συγχρόνως κατῶφλι !

Τῆς ἤνοιξεν ἡ μητέρα· εἶχον ἀπομακρύνῃ πρὸς καιρόν, τὴν θαλαμηπόλον.

Ἡ ἐρωμένη εἶπε μὲ πνιγομένην φωνὴν «Καλησπέρα, κυρία».

— Ἀπ' ἐδῶ, εἶπεν ἡ μητέρα χαμηλοφώνως.

Καὶ ἡ ἐρωμένη ἠκολούθησε βραδυποροῦσα.

Τὴν στιγμὴν ταύτην κάποιος ἐπεφάνη εἰς τὴν σκιάν :

— Ἀ ! σεῖς· τέλος πάντων, ἀφοῦ εἶναι ἀνάγκη... Τὸ πράττω χάριν τοῦ υἱοῦ μου.

— Τὸ ὑπώπτευα, κύριε, χωρὶς νὰ μοῦ τὸ εἴπητε.

— Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι εἶναι βαρέως ἀσθενής. Μὴ παραμείνετε πολύ.

— Τὸ ἀπαιτεῖ αὐτός ;

— Ὄχι, ἐγώ.

Εἶχεν ἀνορθωθῇ, δὲν προὐχώρει πλέον. Κατεμετροῦντο διὰ τοῦ βλέμματος. Μὲ τὸ πόδι ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος ἐστράφη :

— Τοὺς δρους σας, κύριε. Πόσην ὥραν μοῦ παρέχετε διὰ νὰ τὸν ἰδῶ ; Δέκα λεπτά ; πέντε ;

Τότε ἐκεῖνος ἐξερράγη. Πῶς ; ἤρχετο νὰ τὸν μυκτηρίσῃ «'στὸ σπῆτί του». Καὶ ἐξέχυσεν ὅλον τὸ μῖσος του, τῇ ἀπέδωκεν ὕβριν πρὸς ὕβριν· ἐπηκολούθησε ἀνταλλαγὴ φράσεων δριμέων, αἱ ὁποῖαι ἀνήρχοντο τὴν κλίμακα καὶ ἀντήχουν μέχρι τῆς καρδίας τοῦ ἑτοιμοθανάτου.

Ἤκουε καὶ ἐκεῖνος ἐκστατικὸς. μὲ τὰς χεῖρας ἀνυψωμένας ὡς πρὸς ἀόρατον δύναμιν ἱκέτης. Καὶ αἱ φωναὶ τῆς μητρός του καὶ τῆς φίλης του ἀνεμιγνύοντο καὶ ἐσύριζον κατὰ διαλείμματα.

Τέλος ὁ πατὴρ ἐκραύγασεν : «Ἐξέλθετε ! ἐξέλθετε !» Ἐπηκολούθησε κρότος βημάτων καὶ ἑτέρα φωνή, ἡ φωνὴ ἐκείνη, ἥτις τοῦ εἶχε ψελλίσῃ τόσα λόγια ἐρωτικά, φωνὴ διαπεραστική, φωνὴ πληγωμένη, ἠκούσθη πρὸς τὸ δωμάτιόν του « Ἐρρῖκε !»

Τότε κατέβαλεν ὑστάτην προσπάθειαν καὶ κατῆλθε τῆς κλίνης, κλονιζόμενος ἐπὶ τῶν ἐξησθενημένων κνημῶν του. Καὶ ἐνῷ ἡ ἐξωτερικὴ θύρα ἠνοίγετο καὶ ἐπανεκλείετο βιαίως, ἐσύρθη μέχρι τοῦ παραθύρου, τὸ ἐκλόνισε μὲ τόσην ἀπεγνωσμένην προσπάθειαν, ὥστε ἤνοιξε ! Κῦμα ἀέρος ἔφθασε μέχρις αὐτοῦ. Ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐνῷ ἐπρόφερε τὸ λατρευτὸν ὄνομα, ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ λυγμοὺς καὶ νὰ διίδῃ μέλαιναν σκιὰν ἀπομακρυνομένην ὁλοὲν εἰς τὸ σκότος.

Ὅταν οὐδὲν διέκρινε πλέον, ἠσθάνθη κοτάψυχρον ἱδρῶτα κατὰ μικρὰς σταγόνας ἐπὶ τῶν κροτάφων του καὶ ῥῖγος τὸν κατέλαβε· κατέπεσεν ἐξηντλημένος. Μετά τινας στιγμὰς εὑρίσκετο πάλιν ἐπὶ τῆς κλίνης, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν οἰκείων του. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης οὐδένα διέκρινε πλέον καὶ ἡ ἀγωνία ἐπῆλθεν, χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἐπιτύχῃ παρ' αὐτοῦ μίαν λέξιν, ἓν βλέμμα, ἓν νεῦμα, ἐξ ἐκείνων ποὺ ἀναμένουν οἱ ἐπιγυμνοῦντες καὶ τὰ ὁποῖα παρηγοροῦν ὅσους μένουν.

(Διασκευὴ ἀπὸ τὸ Γαλλικόν)

Ρ. Σ. ΠΑΡΙΣΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Τε τὸ παρελθόντα Δεκέμβριον ὁ Δον Κάρολος Βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας ἀνεχώρει ἐκ Παρισίων εἶπεν εἰς τοὺς φίλους του «Τὸν Ἰανουάριον ὁ ζωγράφος θὰ σᾶς στείλῃ ἓν ἐνθύμημα τοῦ βασιλέως». Τοῦτο καὶ συνέβη. Τὸν Ἰανουάριον ἔλαβον οἱ φίλοι του ἐν Παρισίοις δελτάρια πρωτοχρονιάτικα. Τὰς μακρὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος ὁ Δὸν Κάρολος μένει εἰς τὸ γραφεῖόν του εὐχαρίστως ζωγραφίζων ἐπὶ δελταρίων φυλλαράκια, κοσμήματα, ἄνθη κτλ. Καὶ ὅταν πλησιάσῃ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους διαμοιράζει τὰ ὡραῖά του σκίτσα, τὰ ὁποῖα εἰς τοὺς δεχομένους καθίστανται πολυτιμότατα.

Ὁ Δὸν Κάρολος τῳόντι εἶνε πράγματι καλλιτέχνης. Ἐπεσκέφθη ἐσχάτως εἰς τὸ Παρίσι τὸν Ῥοδὲν, τὸν περίφημον γλύπτην, εἰς τὸ ἐργαστήριόν του· ἤρχετο ὡς καλλιτέχνης πρὸς καλλιτέχνην καὶ δὲν ἤθελε οὐδόλως νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν ὡς βασιλέα. Ὁ Ῥοδὲν λέγει ὅτι εἶνε ὁ Βασιλεὺς κάτι περισσότερον ἀπὸ ἐρασιτέχνης. Ἂν δὲν ἦτο βασιλεὺς θὰ ἦτο ἔξοχος ζωγράφος. Κρῖμα ὅτι ἐγεννήθη βασιλεύς». Ὁ διδάσκαλός του τὸν ἐτιμώρει πολλάκις ν' ἀντιγράφῃ ἓν ἰχνογράφημα εἰς τὸ ὁποῖον εὕρισκε τὴν παραμικρὰν ἀτέλειαν, χωρὶς νὰ τὸν μέλλῃ ἂν ἦτο βασιλόπαις 15 ἐτῶν.

Ἐξ αὐτῆς τῆς ἡλικίας ὅμως ἤρχισε νὰ πέμπῃ ὡραίας εἰκόνας. Ἤθελε ν' ἀρχίσῃ μὲ τὰ χρώματα καὶ τοὺς χρωστῆρας· ἀλλ' ὁ αὐστηρὸς διδάσκαλός του ἦτο ἀνένδοτος· πέντε ἔτη τὸν ἐκράτησε εἰς τὸ ἰχνογράφημα· καὶ μίαν πρωΐαν τέλος τοῦ εἶπε· «τώρα, Ὑψηλότατε, δύνασθε νὰ διασκεδάζητε ὅπως θέλετε, διότι εἶσθε ἕνας τέλειος ἰχνογράφος καὶ θὰ γίνετε εἷς ἄριστος ὑδατογράφος.» Ἀπὸ τοῦ 20 ἔτους τῆς ἡλικίας του ἡ συμπαθεστέρα ἐργασία του εἶναι ἡ ζωγραφική, καὶ τοι αἱ ἡγεμονικαὶ ἀσχολίαι δὲν τοῦ ἐπιτρέπουσι μακρὰς ἐργασίας διὰ νὰ παρασκευάζῃ μεγάλας εἰκόνας διὰ τὰς ἐκθέσεις. Ἀλλὰ μικρὰ ἔργα, ὑδατογραφίας, παστέλ, ἰχνογραφήματα κλπ. παρασκευάζει πολλὰ κατ' ἔτος.

Ἓν ἀξιολογώτατον ἔργον του ἐθαυμάσθη ἐσχάτως εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῶν Παρισίων, εἰκὼν ἐκ τοῦ βίου τῶν Πορτογάλλων ἁλιέων. Εἰς τὴν Λισαβῶνα πολλάκις ἐξέθεσε τὰς εἰκόνας καὶ ἐσχάτως ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον δι' ἕνα «Μαροκινὸν στρατιώτην». Δὲν τρέχει ὁ Δὸν Κάρολος, ὡς ἐλεύθερος καλλιτέχνης εἰς τὰ δάση καὶ τὰς ἐξοχάς, φέρων ὑπὸ μάλης τὸ τρίποδον κάθισμά του καὶ τοὺς χρωστῆράς του· διότι ἀστυνομικοί, αὐλικοὶ καὶ ὑπαοπισταὶ τὸν παρακολουθοῦσι πάντοτε πανταχοῦ, παραφυλάττοντες αὐτόν. Καὶ ὅμως εὑρίσκει καιρὸν νὰ ζωγραφῇ ἐξοχάς. Τὸ φθινόπωρον καταγίνεται εἰς τὰ κυνήγια καὶ μόνος ἐκεῖ ζῇ κόπως ἐλεύθερος καὶ ζωγραφίζει ἐλευθέρως φέρων τὸ λεύκωμα τῶν σκίτσων εἰς τὴν τσέπην του. Τὰς μακρὰς ταύτας εἰκόνας συνάζει καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ τὰς ἀποστέλλει τὸ νέος ἔτος εἰς τοὺς φίλους του, μὲ τὴν φράσιν συνήθως: «Ἐνθύμημα διὰ τὰ καλὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν καλὴν πρωτοχρονιά», ἢ «ἀπὸ μικρᾶς γωνίας τῶν Ἱσπανικῶν συνόρων, ὅπου ἐκυνήγουν, στέλλω τὰς εὐχάς μου εἰς τὸν ἀπόντα φίλον Χ».

Ἐνίοτε καταγίνεται καὶ εἰς προσωπογραφίας γυναικείας. Ἡ τῆς Ἰνφάντε Εὐσταλίας εἰκὼν θεωρεῖται ἀριστούργημα, ἀλλὰ τὰ μοδέλα του συνήθως ζητεῖ μεταξὺ τῶν γυναικῶν τοῦ λαοῦ, ἰδίως τῶν χωρικῶν τῆς Πορτογαλίας, περιφήμων διὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ προσώπου καὶ ἐνδυμασιῶν.

Διηγοῦνται ἐν Πορτογαλίᾳ τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον ἂν δὲν εἶνε ἀληθές, εἶνε ὅμως νοσιμώτατον. Αἱ νεαραὶ χωρικαὶ τῶν περιχώρων τοῦ Κασκάες γνωρίζουν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς των ζωγραφίζει τὰς ὡραίας κορασίδας· προσπαθοῦν λοιπὸν τὰ τὸν συναντῶσιν ὅταν ἐξέρχεται εἰς τὰς ἐξοχάς. Ἡμέραν τινὰ μία ὡραία χωρική, ἥτις πρὶν ὑπαιδρευθῇ εἶχε ποζάρῃ εἰς τὸν Βασιλέα, στέλλει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ τὸν παρακάλει νὰ τῆς στείλῃ ὡς γαμήλιον δῶρον τὴν εἰκόνα της, ἥτις ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐκόσμει τὸ βιβλιάριο τῶν σκίτσων του. Πράγματι ὁ Δὸν Κάρολος εὗρεν αὐτήν, τὴν ἀντέγραψεν ὡς ὑδατογράφημα καὶ τὴν ἐκάλεσε καὶ τῆς ἐνεχείρησε τὴν εἰκόνα της, μὲ βαθυτάτην ὑπόκλισιν ἐνώπιόν της. Μίαν ἑβδομάδα κατόπιν, ἄλλη ὡραία χωρικὴ ἐζήτησε τὴν αὐτὴν χάριν ἀπὸ τὸ βασιλέα της· καὶ αὐτὸς ἱκανοποίησε τὴν ἐπιθυμίαν της ἐπίσης. Ἡ καλωσύνη του ἐνεθάρρυνε ὅλα τὰ κοράσια τοῦ χωρίου καὶ δὲν ἡσύχασαν πρὶν ἢ ζωγραφηθῶσιν ἀπὸ τῶν Βασιλέα των.

ΕΝ ΙΩΒΙΛΑΙΟΝ

Ωρτασαν ἐσχάτως εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν 50ετηρίδα ἑνὸς μεγάλου γλύπτου, τοῦ Δαυὶδ δ' Ἀνζὲρ, τοῦ ὁποίου τὸ Ἰωβιλαῖον καθῆκον εἶχε νὰ ἑορτάσῃ καὶ ἡ Ἑλλάς. Διότι ὁ Δαυὶδ δ' Ἀνζὲρ ὑπῆρξε γλύπτης μᾶλλον Ἕλλην, ὄχι μόνον διότι συνέχισε τὴν ἁγνὴν παράδοσιν τοῦ ἑλληνικοῦ κάλλους εἰς τὸ μάρμαρον, ἀλλὰ καὶ διότι ἔψαλε τοὺς ἀγῶνας, τὰ μαρτύρια καὶ τὸ κλέος τῆς νέας Ἑλλάδος εἰς τὸ μάρμαρον. Τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μάρκου Μπότζαρη ἡ ὁποία ἄλλοτε εὑρίσκετο εἰς τὸ Μεσολόγγι καὶ τώρα εὑρίσκεται μὲ ἴχνη σφαιρῶν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ἑλλάδα αὐτήν, μὲ τὸν τύπον τὸν παρθενικὸν καὶ παιδικόν, ἔγλυψεν ὁ Δαυὶδ ἔχων πρότυπον νεαρὰν κόρην, τὴν ὁποίαν κατόπιν ἀνεκάλυψεν μέσα εἰς ἓν καταγώγιον τῶν Παρισίων. Καὶ τὸ ἔργον ἠκολούθησε τὴν τύχην τοῦ μοδέλου, διότι ὁ Δαυὶδ δ' Ἀνζὲρ εἶχε τὴν ἀνέκφραστον πικρίαν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ εὕρῃ τὸ ἔργον του παρημελημένον, κατατρυπημένον ἀπὸ σφαῖρας, σχεδὸν ἐκπεσόν ὅσον καὶ ἡ κόρη τὴν ὁποίαν εἶχεν ὡς πρότυπον. Ἐπάνω εἰς τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ ὁ Κλαρετὴ ἔγραψε μίαν θαυμασίαν σελίδα, ἡ ὁποία πολλάκις μετεφράσθη καὶ ἑλληνιστί.

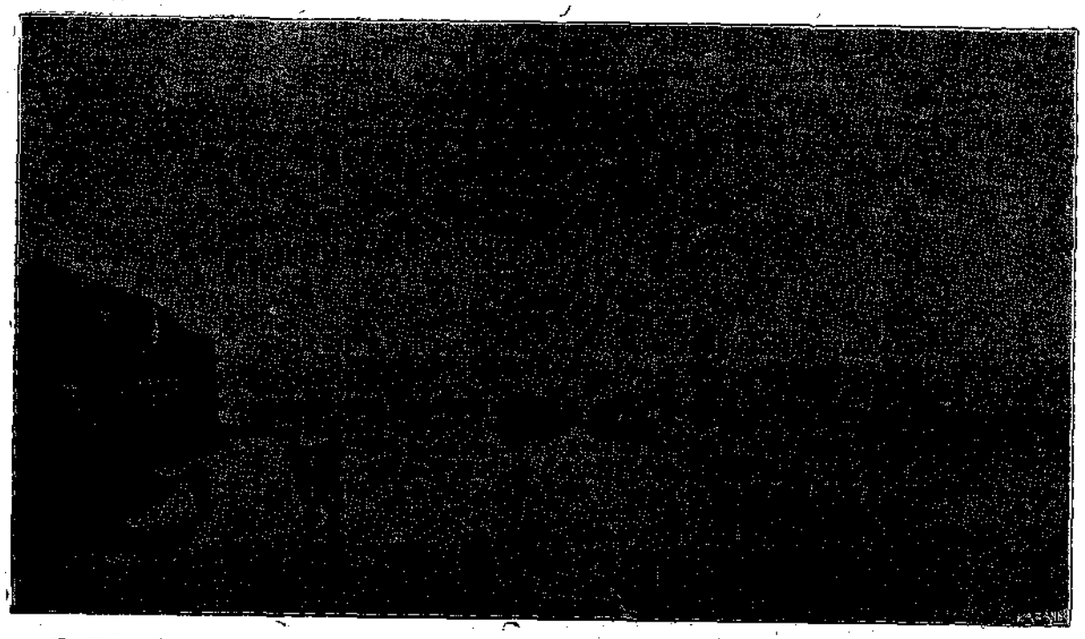

Κ. Βολωνάκη — **Παλίρροια**

Τώρα μὲ τὴν 50ετηρίδα τοῦ Δαυὶδ δ' Ἀνζὲρ ἐμάθαμεν καὶ ἄλλα ἐπεισόδια τῆς ζωῆς τοῦ γλύπτου Δημοκράτης ἀδιάλλακτος ὁ καλλιτέχνης συνελήφθη εἰς τὸ ἐργαστήριόν του τὸ 1852 μετὰ τὸ πραξικόπημα τῆς 2ας Δεκεμβρίου. Ὅταν ἦλθον νὰ τὸν συλλάβουν καὶ τὸν ἠρώτησαν ποίους εἶχε φίλους, ἔδειξε τὰ γύρω του ἀγάλματα, προπλάσματα, ἐκμαγεῖα καὶ εἶπε μελαγχολικῶς καὶ ὑπερηφάνως:

— Ἰδοὺ οἱ φίλοι μου!

Ἐξωρίσθη κατόπιν ἐκ Γαλλίας καὶ περιῆλθε τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Γερμανίαν, μεθ' ὃ ἦλθε νὰ ἐγκαταστθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα του. Ἡ κόρη του, ἡ ὁποία τὸν συνώδευε, διηγεῖται, ὅτι ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὴν Τεργέστην ἐπὶ τοῦ αὐστριακοῦ Λόϋδ καὶ ὅτι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἀπόπλου ἔτυχε νὰ εὑρίσκετο εἰς τὸν λιμένα γαλλικὸν πολεμικόν. «Εἰς τὴν θέαν τῆς τριχρόου σημαίας (γράφει ἡ κόρη) ὁ πατέρας μου τόσον συνεκινήθη, ὥστε μὲ ἐπῆρεν εἰς τὴν ἀγκαλιάν του κλαίων, πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου εὑρισκομένων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἐξηγήσουν τὴν αἰτίαν τῆς συγκινήσεώς μας».

Ὁ Μπελέ, ὅστις εὑρίσκετο τότε εἰς τὰς Ἀθήνας, γράφει εἰς τὰς Ἀναμνήσεις του:

«Κάποιος ξένος μὲ συνεκίνησεν ἐκ πρώτης ὄψεως, πρὶν ἀκόμη μάθω, ὅτι ἦτο ἔνδοξος καλλιτέχνης καὶ ἐξόριστος. Τὸν εἶχα ἰδῆ πολλὰς φοράς, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν του, τὸ ὁποῖον εἶχεν μαρκάνει ἡ θλῖψις, ὁ παχὺς μύσταξ του, τὸ ἀνοικτόχρωμον καὶ διαρκῶς κουμβωμένον ἐπανωφόρι του τοῦ ἔδιδον τὴν ὄψιν Πολωνοῦ. Ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ βραχίονος μιᾶς νεάνιδος. Κάποτε ὁ ξένος, παρατηρῶν με, ἠρώτησε τὸν φύλακα τῆς Ἀκροπόλεως, ὅστις τὸν συνώδευε καὶ μοῦ ἀπηύθυνε περὶ τῶν ἀνασκαφῶν μου ἐρωτήσεις τινάς. Τοῦ ἀπήντησα μὲ ἐπιθυμίαν νὰ τὸν εὐχαριστήσω. Μὲ εὐχαρίστησε, μοῦ ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ὠνομάζετο Δαυὶδ δ' Ἀνζὲρ.

«Ἐπανῆλθε πολλάκις εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Μοῦ διηγήθη τὰ σχέδιά του, ἢ μᾶλλον τὰς ἀπογοητεύσεις του. Μοῦ ὡμίλησε περὶ τῆς προτομῆς τοῦ Καναρῆ, τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ κάμῃ, περὶ τῆς ἐπαύλεως τῆς δουκισσης τῆς Πλακεντίας, κτισμένης παρὰ τὸν Ἰλισσόν, μὲ ἓν ἀνάγλυφον εἰς τὴν εἴσοδον: «Θεμιστοκλῆς καὶ Ἄδμητος», σύμβολον τῆς φιλοξενίας. Ἀλλὰ τὰ λατομεῖα τοῦ Πεντελικοῦ δὲν ἐκμεταλεύονται καλῶς, ἀλλ' ἡ ἄργιλλος τῆς Ἀττικῆς εἶναι πολὺ μαλακή, ἀλλ' ὁ γύψος τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἀξίζει τίποτε. Ὅλα μαρτυροῦν τὸν ἐξόριστον· ὅλα τὸν δυσαρεστοῦν καὶ ὅλα τοῦ λείπουν· λείπει καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἑαυτόν του, διότι ἔχασε τὸ ἐλατήριον τῆς ζωῆς. . .»

Αὐτὰ λέγει ὁ Μπελέ. Ὁ μέγας γλύπτης, ὁδηγούμενος ἀπὸ τὴν κόρην του, εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐξόριστος καὶ ἐγκαταλελειμένος, ἀκουσίως μᾶς ἐνθυμίζει τὸν Οἰδίποδα, τὸν ὁποῖον ἡ Ἀντιγόνη ἔφερε μέχρι τοῦ ἱεροῦ ἄλσους τοῦ Κολωνοῦ. . .

Α

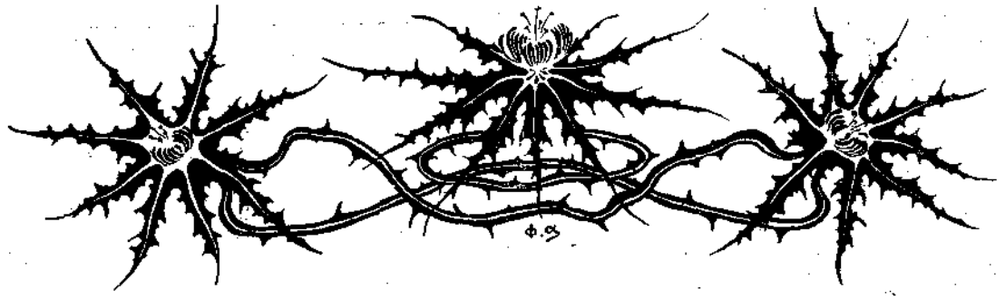

ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΟΔΟΙΠΟΡΟΥ

LEGENDES

Εἰς τὸν ζωγράφον Θ Ράλλην

Ο ΓΑΛΑΤΗΣ ΜΟΝΟΜΑΧΟΣ

Μέσ' 'στὸν ἱππόδρομο τῆς 'Ρώμας
ψηλὸς κιάδαμαστος σὰν βράχος
μὲ μιὰ πλεξίδα μαύρης κόμης,
βαρειὰ 'στὴ λόγχη του γυρμένος
στέκει ὁ τραχὺς ὁ μονομάχος.

Εἶναι θλιμμένος καὶ κοιτάζει
μ' ἀνήσυχο τριγύρω βλέμμα,
σὰν νὰ φοβᾶται, νὰ διστάζῃ
αὐτὸς ποῦ ἄλλοτε μὲ θάρρος
τὴν 'Ρώμη μέθαγε 'στὸ αἷμα.

Κλαίει ἡ ἄκαμπτη ψυχή του.....
πρώτη φορὰ οἱ ἀντίπαλοί του
θεριὰ δὲν εἶναι, μὰ δυὸ ὡραῖοι,
σὰν κελτικὲς δρυάδες, νέοι,
ποῦ ἕνα Χριστὸ εἶχαν λατρέψει.....

Δράχνει τὴ λόγχη του, τὴν στήνει
καὶ πέφτει ἀπάνω της μονάχος!
βρύση τὸ αἷμα τοῦ τὸ χύνει
καὶ μιὰ κατάρα γιὰ τὴ 'Ρώμη
ξερνᾷ ὁ τραχὺς ὁ μονομάχος!

ΤΟ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΟΥ ΣΑΛΑΔΙΝΟΥ

Ὅταν ὁ κραταιὸς τῶν Σελζούκων βασιλεὺς Σαλαδῖνος κατέλαβε τοὺς Ἁγίους Τόπους οἱ χριστιανοὶ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ὥρισαν φόρον καλούμενον «δέκατον τοῦ Σαλαδίνου» μὲ τὸν σκοπὸν νὰ παρασκευάσουν σταυροφορίαν κατ' αὐτοῦ.

Πυκνὲς φιλύρες πύργο κρύβουν
ψηλὰ 'σὲ χώρα μακρυσμένη
καὶ μέσ' 'στὰ βάθη τῶν κλαδιῶν τους
μόλις τὰ μάτια σου ξανοίγουν
τὴ μαύρη πόρτα τους κλεισμένη

Ἡ δέσποινά του γυιὸν ἱππότη,
σὰν τὸ ψηλόλευκο τὸν κρῖνο,
'στοὺς Ἅγιους Τόπους εἶχε χάσει,
ποῦ 'στὴ σειρὰ τὴν πρώτη πρώτη
πολέμαγε τὸν Σαλαδῖνο.

—Σὺ τί ζητᾶς 'στὸν πύργο τοῦτο
τοῦ στεναγμοῦ. τοῦ μαύρου θρήνου;
—Ἄνοιξε! 'στὸ Χριστὸ σ' ὁρκίζω,
δός μου καὶ πάλι κάθε πλοῦτο,
τὸ δέκατο τοῦ Σαλαδίνου·

Δός μου καὶ μὴ ἀργῆς ἀκόμα,
ἐκεῖ ποῦ πέθανεν Ἐκεῖνος
τώρα νικᾷ καὶ βασιλεύει
καὶ μᾶς πατεῖ τὸ Ἅγιο χῶμα
ὁ ἄπιστος ὁ Σαλαδῖνος.—·

Τότε κρατῶντας ἀπ' τὸ χέρι
τὸν ἄλλο γυιό της γρηὰ μητέρα
προβάλλει ἔμπρὸς 'στοῦ μαύρου θρήνου
τὴν πόρτα καὶ τοῦ τὸν προσφέρει
γιὰ δέκατο τοῦ Σαλαδίνου!...

Φεύγει ὁ γυιὸς ὁ σταυροφόρος
μὲ κράνος, λόγχη ἀκονισμένη
καὶ κλείνει πίσω του ἡ πόρτα....
ἦταν βαρὺς πολὺ ὁ φόρος,
θὰ μείνῃ αἰώνια κλεισμένη!

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὁ χαλινὸς τοῦ ἵππου μεθ' οὗ ὁ Μέγας καὶ Ἅγιος Κωνσταντῖνος ἔλαβε μέρος εἰς τὰς νικηφόρους μάχας του εἶχε κατασκευασθῆ, λέγει ἡ παράδοσις, ἀπὸ τὰ καρφιὰ τοῦ Ἐσταυρωμένου.

Ἄλλαξαν δρόμον οἱ αἰῶνες
'στὸ χέρι του τὸ δοξασμένο,
νικοῦν μαζί του οἱ λεγεῶνες
κ' ἐκεῖνος μὲ τὸν Σταυρωμένο.

Στρατῶν οἱ λόγχες λάμπουν, φρίσσουν
νὰ ματωθοῦν, κ'ἐκεῖνος πέρα
δείχνει τή νίκη ν' ἀντικρύσουν....
ἕνα Σταυρὸ μέσ' 'στὸν αἰθέρα!

Καὶ τ' ἄλογό του νά, ξρυμιάζει!
κι' ὁ χαλινός του ξένο χρῶμα,
μιὰ πυρωμένη λάμψι βγάζει
καὶ ζωνανεύει μέσ' 'στὸ στόμα.

Κι' αὐτὸς μὲ ὄψι ἀνδρειωμένου
ἀφήνει τ' ἄλογο νὰ δράμῃ....
Ἀπ' τὰ καρφιὰ τοῦ Σταυρωμένου
τὸ χαλινάρι τοῦ εἶχε κάμει!

Νικοῦν μαζί του οἱ λεγεῶνες
κ' ἐκεῖνος μὲ τον Σταυρωμένο,
κιἄλλαξαν δρόμον οἱ αἰῶνες
'στὸ χέρι του τὸ δοξασμένο.

Ο ΚΟΠΙΑΤΗΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ

Κοπιάται ἦσαν οἱ στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐστήριξαν τὸν διωκόμενον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων νεογέννητον Χριστιανισμὸν οὐχὶ διὰ τοῦ λόγου, ἀλλὰ δι' ἔργων κτίζοντες κατακόμβας διὰ τοὺς πιστοὺς καὶ περισυλλέγοντες καὶ θάπτοντες τοὺς μάρτυρας καὶ πάντοτε μυστικῶς ἀγρυπνοῦντες. Εἰκονίζονται καὶ ἐργάζονται κρατοῦντες σφῦραν. Δι' αὐτοὺς φαίνεται ἡ εὐχὴ τῆς ἐκκλησίας «ὑπὲρ τῶν κοπιόντων».

Σκάφτει βαθιὰ βαθιὰ 'στὰ καταχθόνια
νὰ κρύψῃ τὴ θρησκεία του τὴ νέα,
'στῆς 'Ρώμης μέσ' 'στὰ εἴδωλα τ' ἀρχαῖα,
μέσ' 'στῆς κακίας τ'ἄγρια, τὰ μαῦρα χρόνια.

Πιστὸς ἐργάτης μ' ἅγιον μόχθο συναθροίζει
κάθε μαρτύρων λείψανο, θυσία,
τὴν ματοκυλισμένη ἐκείνη ἱστορία
προσεκτικὰ καὶ τίμια ἀσφαλιζει.

Γεννήθη ἡ 'Ιδέα μιὰ πρωΐα,
τὴν ἔκρυψεν αὐτὸς κυνηγημένη
'στὴς Κατακόμβες, κ' ἔτσι ριζωμένη
τόσο βαθιὰ ἐβλάστησε αἰωνία!

Ο ΞΥΠΝΟΣ ΤΟΥ ΑΡΝΗΣΤΟΥ

«Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ Πέτρος καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν».
Ἐ. Ἰωάν. ΙΗ. 27.

Πολὺ πρωΐ, πρὶν φύγῃ τὸ σκοτάδι
κιὅταν πρωτολαλήσουν πετεινοί,
ξυπνᾷ, πετιέται ἀπ' τὸ προσκεφαλό του,
τέτοια στιγμὴ τὸ μαῦρο ἐκεῖνο βράδυ
ἔμπρὸς 'στοῦ μαρτυρίου τὴ σκηνὴ
ἀρνήθη τὸ Χριστὸ τὸν Δάσκαλό του.

Αὐλάκια δυὸ χαράζουν τὴ μορφή του
καὶ μὲ αὐτά, ἀπὸ μάτια βαθουλά,
τὸ δάκρυ του ποτάμι κατεβάζει....
Δώδεκα ἦσαν ὅλοι οἱ σύντροφοί του
κ' ἐκεῖνος ἀρνηστὴς φεύγει δειλά,
μ' ἄλλον προδότη, κλαίει, ποῦ ταιριάζει.

ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙ

'Εκεῖ ποῦ πάει τὸ μονοπάτι
ποῦειναι πλατάνια καὶ χορτάρι,
'ς τοῦ σιγαλοῦ νεροῦ τὸ μάτι
ἦταν μικρὸ προσκυνητάρι.

Ἕνα καντῆλι νύχτα μέρα
ἅγιου εἰκόνα ἐφωτοῦσε
κ' ἔδιν' ἐλπίδα ἐκεῖ πέρα
'στὸν διαβάτη σὰν περνοῦσε.

Τώρα τό γκρέμισε μὲ βία
ὁ Τοῦρκος ποῦειχε ἐκεῖ πατήσει,
καὶ τώρα πιά, ὦ ἁμαρτία,
κανεὶς δὲ θὰ τὸ ξαναστήσῃ.

Γιατὶ τ' ὠχρό του καλογέρι
σφαῖρα ἐχθροῦ τὸ εἶχε πάρει
κ' ἔπεσε μ' ὅπλο εἰς τὸ χέρι
'στὸ πλάϊ 'στὸ προσκυνητάρι.

Δομοκὸς 97.

ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΓΙΑΛΟΥ

Στὸ μοναστήρι ποῦειναι πλάϊ
'στὴ νῆσο. 'στοῦ γιαλοῦ τὴν ξέρα,
δυὸ νιὲς πανώρριες εἶχαν πάει
μὲ τὴ βαρκοῦλα τους μιὰ μέρα.

Μέσ' 'στ'ἄσπρα ἡ πρώτη, τὰ μαλλιά της
κόβει, καὶ γέλιο ἔχει 'στὸ στόμα,
'στὰ ράσα ἡ ἄλλη τὰ δικά της
θαρρεῖς τ' ἀφήνει λίγο ἀκόμα.

Καὶ 'στὴν εἰκόνα 'μπρὸς ἡ μία
πλεξίδα ὁλόξανθη κρεμάει,
γλυκοφιλεῖ τὴν Παναγία,
κ' ἔξω ἀνάλαφρη πετάει,

Ποῦ ὁ καλός της τὴν προσμένει·
Γιαὐτὸν το τόμα εἶχε τάξει
'σὰν 'στὸ νησὶ μιὰ μέρα φτάξῃ·
ἡ ἄλλη μένει, ἀκόμα μένει ....

ΚΩΝ Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

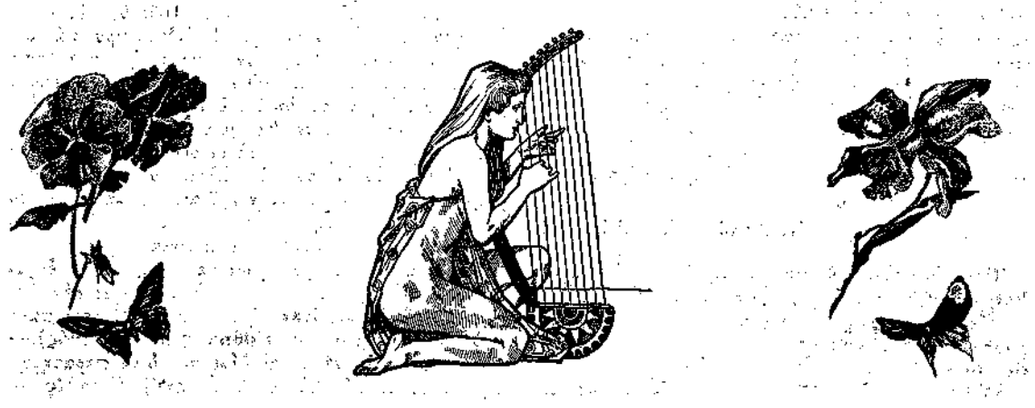

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

ΔΙΑΣΤΙΧΑ

Ἐν Ν. Ὑόρκῃ συνέστη σύλλογος κυριῶν ὑπὲρ τῶν ἀνδρικῶν περισκελίδων.

— Σκοπεῖ ὁ σύλλογος ὅπως αἱ γυναῖκες φοροῦν πανταλόνια ἀνδρικά.

— Ἐθεωρήθη τοῦτο ἀναπαυτικώτερον.

— Ἐφευρέθη νέον μηχάνημα δι' οὗ νὰ σφραγίζωνται τὰ γραμματόσημα εἰς τὰ ταχυδρομεῖα.

— Θὰ κατορθοῦται νὰ σφραγίζωνται 1800 ἐπιστολαὶ κατὰ λεπτόν.

— Ἤτοι 108,000 τὴν ὥραν ! !

— Ὁ ἐφευρέτης εἶνε Νορβηγὸς καὶ λέγεται Κράγκ.

— Ὁ μεγαλείτερος φάρος τοῦ κόσμου εἶνε ὁ ἐσχάτως τοποθετηθεὶς εἰς τὴν λίμνην Γενεύης.

— Ἡ φωταύγεια του ἰσοδυναμεῖ μὲ 130,000,000 κηρία.

— Εἶνε ὁρατὸς ἐξ ἀποστάσεως 120 χιλιομέτρων.

— Οἱ ἰατροὶ ὅλου τοῦ κόσμου εἶνε 223,230.

— Ἐκ τούτων οἱ 152,330 κατοικοῦν εἰς Εὐρώπην.

— Τοὺς περισσοτέρους ἰατροὺς ἔχει ἡ Ἀγγλία.

— Κατόπιν ἡ Γερμανία, ἡ Ρωσσία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία.

— Ἡ διάσημος τοιχογραφία τοῦ Δα-Βίτσι ἡ Παναγία τῶν Χαρίτων εἰς τὸ Μιλᾶνον παρ' ὀλίγον ν' ἀπωλεσθῇ.

— Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις εἶχε προτείνῃ διαγωνισμὸν πρὸς διατήρησιν τῆς εἰκόνος.

— Ἀλλ' εἰς μάτην.

— Ἐσχάτως ὁ καθηγητὴς Κοβέγγι προέτεινεν ὅπως ἕκαστον μόριον χρώματος προσκολλᾶται εἰς τὸν τοῖχον.

— Διὰ κολλητικῆς ἀχρόου ὕλης λίαν στερεᾶς.

— Ἡ μέθοδος ἀπεδείχθη πολὺ ἐπιτυχής.

— Ἠμπορεῖ ν' ἀποκτήσῃ τέσσαρα τέκνα ἐντὸς ἔτους μία γυναῖκα :

— Συνέβη εἰς τὴν Ζυρίχην.

— Τὸν Ἰανουάριον 1903 ἔτεκε ἡ σύζυγος ἑνὸς ἐργάτου δίδυμα. Καὶ τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔτεκεν ἄλλα δύο δίδυμα.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἀφαίρεσις σκωρίας

Ἡ σκωρία τῶν μαχαιρίων δύναται ν' ἀφαιρεθῇ δι' ἀραιοῦ (1:10) καθαροῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. Εἰσάγεται εἰς αὐτὰ τὰ μαχαίρια καὶ τὰ τρίβετε μέχρις ἐξαλείψεως τῆς σκωρίας τρίβοντες αὐτὰ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διὰ ψήκτρας ἢ τεμαχίου φανέλλας. Τελειοτέρα ἔτι εἶνε ἡ ἐπιτυχία ἂν τὸ ἀλείψητε πρὸ τῆς ἐμβαπτίσεως διὰ κόνεως ψευδαργύρου. Ἀφοῦ καθαρισθῶσι, τὰ ἀφίνετε ἐπὶ 24 ὥρας εἰς τὸ ὕδωρ ἐνέχον ὀλίγην ποτάσσαν, ἔπειτα εἰς καθαρὸν ὕδωρ καὶ τέλος τὰ σπογγίζετε καλῶς καὶ τὰ χρησιμοποιεῖτε. Φυλάσσετε αὐτὰ πάντοτε στεγνὰ καὶ εἰς ξηρὸν μέρος.

Ἡ συμβουλὴ τοῦ ἰατροῦ

Ἰδοὺ αὐτολεξεὶ ἡ θεραπεία, τὴν ὁποίαν ὁ δόκτωρ Φλερῦ συμβουλεύει ὡς ριζικὴν κατὰ τῆς λύπης.

«Μὲ τὰς κατολλήλους προφυλάξεις. ὅπως ἀποφύγωμεν τὰς ἀποτόμους μεταβολὰς παρέχετε μουσικὴν εἰς τὰ ἀκουστικά σας νεῦρα καὶ ἐνδυναμώνετε διὰ μαλάξεως τὰ νεῦρα τῶν μυῶν σας. Ὡσαύτως εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας δίδετε ὡραῖα θεάματα καὶ τὰ νεῦρα τοῦ δέρματός σας ἐπιτρίψατε διὰ φλανέλλας ἢ σπινθῆρος στατικοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Οἱ πνεύμονές σας ἀπαιτοῦν ἀέρα καθαρὸν καὶ τὸ αἷμά σας τεχνητὸν ὀρρόν, καθὼς καὶ ὁ στόμαχός σας πάλιν κατάλληλον δίαιταν ἐνδυναμωτικήν. Τοιουτοτρόπως θ' αὐξήσετε τὴν δύναμίν σας καὶ θὰ ἐλατώσσετε τὴν συνήθη σας μελαγχολίαν».

Ο ΣΥΡΜΟΣ

Τὰ γάντια

Τὸ γάντι εὑρίσκεται εἰς παρακμήν. Βαθμηδὸν ἐκπίπτει ἀπὸ τὴν εὔνοιαν τοῦ συρμοῦ. Εἰς Παρισίους θεωρεῖται τὸ γάντι δεῖγμα ἐπαρχιωτισμοῦ. Εἰς τὸ Γαλλικὸν μελόδραμα αἱ ἀριστοκράτιδες πηγαίνουν χωρὶς χειρόκτια, ὅπερ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν θὰ ἐθεωρεῖτο ἔγκλημα.

Ἡ αἰτία τῆς παρακμῆς εἶνε :

α') Διότι ἤρχισε πάλιν ἡ μόδα τῶν δακτυλίων καὶ οἱ ἀδάμαντες καὶ σάπφειροι δὲν συμφέρει νὰ κρύπτωνται ὑπὸ τὸ δέρμα τοῦ χειροκτίου.

β') Παραγκωνίζεται μὲ τὸ γάντι τὸ χειροφίλημα, ὅπερ εἶνε δεῖγμα ἄκρας εὐγενείας.

Μέχρις οὗ καταργηθῇ ἐντελῶς τὸ γάντι, ὁ συρμὸς ἀπαιτεῖ νὰ εἶνε λευκόν, εἴτε τὴν ἡμέραν, εἴτε τὴν νύκτα τὰ φοροῦν, εἴτε οἱ κύριοι εἴτε αἱ κυρίαι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

4. Τίς ἡ διαρκεστέρα εὐτυχία ;
5. Ζωγραφικὴ ἢ γλυπτική ;
6. Διατί βρέχει ;

Ἀπαντήσεις δεκταὶ μέχρι 15 Μαΐου.

Εἰς τὰ ἐρωτήματα τοῦ προηγουμένου φύλλου ἐλήφθησαν πλεῖσται ἀπαντήσεις, ἐκ τῶν ὁποίων δημοσιεύομεν τὰς σχετικῶς ἐπιτυχεῖς.

1. Ἓν ἔργον τέχνης πρέπει νὰ τὸ αἰσθάνεται τις περισσότερον ἢ νὰ τὸ ἐννοῇ;

Νὰ τὸ αἰσθάνεται· διότι ἡ τέχνη κυρίως εἶνε αἴσθησις, ὅπως ἡ φιλοσοφία εἶνε νόησις. Ὅσον καὶ ἂν ἐννοῇ τις ἓν ἔργον τέχνης, καὶ ἐννοεῖ τις καὶ αὐτὰ τὰ μέτρια ἔργα, δὲν δύναται νὰ τοῦ ἀρέσῃ, ἐὰν δὲν αἰσθανθῇ ὅ,τι καὶ ὁ καλλιτέχνης ἠσθάνθη (Ἐγώ).

— Καὶ νὰ τὸ ἐννοῇ καὶ νὰ τὸ αἰσθάνεται. Ἀπαραίτητα διὰ τὴν τέχνην καὶ τὰ δύο. Ἀλλ' ἂν ἀναπο'ράστως λείπῃ τὸ ἕν, τότε πρὸ παντὸς πρέπει νὰ τὸ αἰσθάνεται. (Καλλιτέχνης). — Πῶς θὰ αἰσθανθῶ ἓν ἔργον, ἐὰν δὲν τὸ ἐννοήσω ! Ὥστε πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἐννοῇ τις· πρῶτον ἐνεργεῖ ἡ κατανόησις καὶ κατόπιν ἡ αἴσθησις (Φιλόσοφος). — Οὐδέποτε μοῦ ἤρεσεν ἔργον τὸ ὁποῖον δὲν κατόρθωσα νὰ ἐννοήσω, ὅπως οὐδέποτε θὰ μοῦ ἀρέσουν τὰ συμβολικὰ ποιήματα, ἀφοῦ δὲν τὰ ἐννοῶ. (Ἀναγνώστης Ξ.)—Ὅ,τι δὲν ἐννοοῦν οἱ πολλοί, αὐτὸ θὰ εἴπῃ τέχνη. λέγουν πολλοὶ τεχνοκρῖται. Συνεπῶς νὰ τὸ ἐννοῇ τις εἶνε ζήτημα ἀναπτύξεως, ἐνῷ διὰ νὰ τὸ αἰσθάνεται δὲν προϋποτίθεται πνευματικὴ μόρφωσις. Συνεπῶς πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἐννοῇ τις ἓν ἔργον τέχνης. (Ὁ ἄφευκτος). — Τί μὲ ἐνδιαφέρει ἐὰν δὲν τὸ ἐννοῶ ἓν ἔργον, ὅταν ἡ καρδία αἰσθάνεται παλμοὺς ἐπὶ τῇ θέᾳ του (Εὐαίσθητος Μαυριτανός).— Ὁ μὲν τεχνίτης νὰ τὸ αἰσθάνεται, ὁ δὲ παρατηρητὴς νὰ τὸ ἐννοῇ, διὰ νὰ τὸ αἰσθανθῇ. (Σταφίς) —

Πρέπει νὰ τὸ αἰσθάνεταί τις διότι ὅταν τὸ αἰσθάνεται βεβαίως καὶ τὸ ἐννοεῖ (Ράς).

Αἱ ἄλλαι ἀπαντήσεις εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

2. Ὡραῖα μάτια ἢ ὡραῖα χείλη ;

Τὰ ὡραῖα μάτια καὶ βλέπουν καὶ μιλοῦν. ἐνῷ τὰ χείλη μόνον ὁμιλοῦν(Ἐγώ).—Τὰ μάτια μιλοῦν καλλίτερα ἀπὸ τὰ χείλη, ὥστε μάτια καὶ πάλι μάτια ! (Ὁ γείτων).—Τὰ ὡραῖα μάτια ἐκφράζουν τὰ πάντα, ἐνῷ τὰ χείλη εἶνε ἀπατηλὰ (Ράς).—Ἀπὸ τὰ μάτια πλάνεται, στὰ χείλη κατεβαίνει, λέγει τὸ τραγοῦδι. Λοιπὸν τὰ μάτια εἶνε ἡ πηγή (Κ. Ν.).—Τὰ ὡραῖα μάτια σφάζουν. Τὰ χείλη χασμῶνται. (Ὁ εὐαίσθητος Μαυριτανός).—Ὁ Θεὸς ἔθεσε ψηλὰ τὰ μάτια καὶ χαμηλὰ τὰ χείλη. Κάποιον λόγον βέβαια θὰ εἶχε. (Κάποιος).

3. Τί εἶνε ὁ κόσμος ;

Μία ἀπάτη (Ράς).—Δημιούργημα τέλειον, ἀλλὰ γελοῖον (Σταφίς).—Ὁ κόσμος εἶνε σφαῖρα καὶ γυρίζει (Τί σὲ μέλει ;)—Εἶνε ἓν σφάλμα τοῦ Ὑψίστου διαπραχθὲν ἐν βρασμῷ ψυχικῆς ὁρμῆς (Ὁ Πολιτικολόγος).—Κόσμος εἶνε ἐλπίδες, ἀπογοητεύσεις, προσδοκίαι, διαψεύσεις, μόχθος καὶ ὕπνος, ἀηδία καὶ ματαιότης (Ὁ ἄφευκτος).—Ὁ κόσμος εἶνε... στολισμὸς (Τὸ μαυροποῦλι).

ΓΝΩΜΑΙ

Ἡ ἀριθμητικὴ τοῦ ἔρωτος

Ὁ Δουμᾶς υἱὸς λέγει :

Ἐπὶ 10,000 ἀνθρώπων ὑπάρχουν : 7,000 - 8,000 οἱ ὁποῖοι ἀγαποῦν τὰς γυναῖκας, 1,999 οἱ ὁποῖοι ἀγαποῦν τὴν γυναῖκα, 1 ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ μίαν γυναῖκα.

Ἀλήθεται

Ἐνῷ τὸ πετροβολοῦν, τὸ δένδρον μεγαλώνει.

*

Ἡ δυστυχία τῆς εὐτυχίας εἶνε ὁ κόρος· ἡ εὐτυχία τῆς δυστυχίας εἶνε ἡ ἐλπίς.

*

Ὅταν ὁ χρρακτὴρ ἀνθρώπου τινὸς εἶνε τοιοῦτος ὥστε νὰ ἐπιτρέπηται αὐτῷ νὰ ἔχῃ αὐτοπεποίθησιν, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀφεύκτως θὰ εὐδοκιμήσῃ.

Τί λέγουν οἱ σοφοί

Εἰς ὅλους δίδε τὸ αὐτί, 'ς ὀλίγους τὴν φωνή σου,

Σαίκσπηρ.

Ποῖον τὸ ἐν τῷ κόσμῳ κράτιστον ; Αἷμα ὑγιές, ἐπιθυμίαι ἀποσκληρυνθεῖσαι καὶ νεῦρα ἰσχυρά.

Ἄουερμπαχ

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Ὁ κ. Π. εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς κυρίας Ν. ἣν εὑρίσκει συνομιλοῦσαν θερμῶς μετὰ νεαροῦ κομψευομένου, ἵνα μὴ τὴν διακόψῃ δὲ ὀπισθοχωρεῖ ἐν τάχει.

— Εἰσέλθετε, εἰσέλθετε, ἐφώνησεν ἡ κυρία.

— Α ! ὄχι, κυρία μου, ἀναφωνεῖ μετ' εἰρωνείας ὁ κύριος Π., σᾶς ἀφήνω κυρίαν τοῦ ...παιδίου.

*

Μαθητὴς (ἀποχαιρετῶν τὸν πατέρα του, ἀναχωροῦντα διὰ τοῦ Σιδηροδρόμου) : Ὁ Θεὸς μαζύ σου, μπαμπᾶ ! Ὁ μπαμπᾶς (θυμωμένος) : Βλάκα ! νομίζεις λοιπὸν ὅτι ὁ Θεὸς ταξειδεύει μὲ τρίτην θέσιν ;

*

Ἄκρον ἄωτον εἰρωνείας.

Νὰ εἶσαι *τυφλὸς* καὶ νὰ σοῦ παρουσιάζουν συναλλαγματικήν, πληρωτέαν ἐπὶ τῇ ὄψει....

Ἀκροτελεύτιον

Ἰ δ ι ό τ ρ ο π ο ς. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ θάρρος νὰ λέγῃ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οἱ ἄλλοι...σκέπτονται.

Σημειώσεις Ἑνὸς Ἡμηνοῦ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ σύντομος ἀλλὰ πικρὰ εἴδησις, ἡ τοῦ θανάτου τῆς Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου, ἐνέπλησε ὀδύνης καὶ καταπλήξεως τοὺς παρ' ἡμῖν φιλολογικοὺς κύκλους. Ἡ συμπαθὴς διηγηματογράφος, ἡ ὁποία μὲ τὴν ἀφελῆ καὶ ἀπέριττον, ἀλλὰ ψυχολογικὴν γραφίδα της ἐπλούτισε τὴν Ἑλλ. διηγηματογραφίαν εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἔχῃ ὀλίγους ἴσως. ἀλλ' ἐκλεκτοὺς καὶ φανατικοὺς ἀναγνώστας, ὑπέκυψεν πολὺ ἐνωρὶς εἰς τὸν νόμον τοῦ μοιραίου. Ἀπέθανεν εἰς μίαν γωνίαν νοσοκομείου ἐν Κ]πόλει, μόνη καὶ ἐγκαταλελειμένη, ἄκλαυστος καὶ ἄνυμφος ἡ κατ' ἐξοχὴν ὑμνήσασα τὴν οἰκογενειακὴν στοργὴν καὶ ἀγάπην. Καὶ εἶνε θλιβερὸν ὅτι ὁ θάνατός της συμπίπτει ἀκριβῶς μὲ τὴν τελειοτέραν ἄνθησιν τοῦ ταλάντου της, μὲ τὸ ἀκτινοβόλημα τῆς πνευματικῆς της ζωῆς, τὴν ὁποίαν μίαν ἡμέραν συμπαθῶς θὰ ῥάνῃ μὲ δαφνόφυλλα ὁ ἱστορικὸς τῆς συγχρόνου λογοτεχνίας.

Διὰ τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου προσήκει ἐκτενὴς νὰ γίνῃ λόγος. Τὸ φιλολογικόν της ἔργον ἀνῆκον μόλις εἰς μίαν περίπου δεκαετηρίδα εἶνε καὶ ἀρκετὸν καὶ ἐκλεκτόν. Ὑπῆρξεν ἀναμφισβητήτως ἡ μόνη Ἑλληνὶς λογία, ἥτις ἀφοσιωθεῖσα εἰς τὸ διήγημα καὶ πρὸ παντὸς τὸ κοινωνικὸν καὶ ἠθογραφικὸν ἀπέδειξεν ἡνωμένα πολύτιμα χαρίσματα γυναικείας ἀπροσποιήτου ἀπλότητος καὶ ἀνδρικῆς ἅμα ἀντιλήψεως καὶ κρίσεως.

Εἰς μακρὰν μελέτην, ἥτις προσεχῶς θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν «Πινακοθήκην» περὶ τοῦ Διηγήματος ἐν Ἑλλάδι διεξοδικὸς θὰ γίνῃ λόγος περὶ τοῦ φιλολογικοῦ ἔργου τῆς ἀτυχοῦς Ἀλεξάνδρας. Ἤδη, ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ ἁπλῶς διερμηνεύομεν τὸ αἴσθημα τῆς θλίψεως, ἣν δοκιμάζομεν ἐπὶ τῇ αἰφνηδίᾳ ἀγγελίᾳ τοῦ τραγικοῦ θανάτου της, ὅστις δὲν στερεῖ μόνον τὰ Ἑλλ. γράμματα μιᾶς σεμνῆς καὶ πεφωτισμένης ἐργάτιδος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀλίγους φιλοὺς

της ἀπορφανίζει μιᾶς ἐξόχως συμπαθοῦς μορφῆς, ἑνὸς σπινθηροβόλου πνεύματος.

Ἡ «Πινακοθήκη» εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεώς της πολύτιμον συνεργάτιδα τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου. Ἠγάπα τὴν «Πινακοθήκην» καὶ εἰς τὴν ἀγάπην της αὐτὴν ὀφείλονται τὰ χάριν τῆς «Πινακοθήκης» γραφέντα καὶ ἐν αὐτῇ φιλοξενηθέντα διηγήματά της: Ὁ «Γάμος», «Ἀπέθανεν εὐτυχής», «Χειραφεσία», «Ἀπὸ τὸ ἴδιο ξύλο σταυρὸς καὶ ψυχάρι», ἢ «γιαγιά». Ἀλλὰ τὴν εὐγενῆ αὐτὴν συμπάθειαν, ἣν πλειστάκις ἐν ἐπιστολαῖς διετράνου, ἦλθεν ἀποτόμως νὰ διακόψῃ ὁ θάνατος. Ἀλλ' ἂν οὗτος τὸ σῶμα τῆς Παπαδοπούλου ἔθιξε, τὸ πνεῦμα της ὅμως θὰ ζῇ ἄθικτον, ἀνθηρὸν καὶ ἀβασίλευτον.

Ἡ ζωὴ τῆς ἀτυχοῦς κόρης δὲν εἶχε τίποτε τὸ ἰδιάζον, ἦτο μία συνήθης βιοπάλη· διότι ἐπάλαιε καὶ αὐτὴ πρὸς συντήρησιν. Διηύθυνε πρὸ ἐτῶν τὸ ἐν Σιλυβρίᾳ παρθεναγωγεῖον, καίτοι νεωτάτη, ἀλλὰ παρήτησε τὴν θέσιν κ' ἐπανελθοῦσα εἰς Κ]πολιν ἐπεδόθη εἰς τὰ προσφιλῆ της διηγήματα. Εἰργάσθη ἐπί τινα καιρὸν ὡς δημοσιογράφος εἰς τὰ Βυζαντινὰ φύλλα, πρὸ ἔτους δὲ ἐκλήθη εἰς Θεσσαλονίκην, ἵνα διευθύνῃ τὸ ἐκεῖ Παρθεναγωγεῖον. Δὲν ἐπέπρωτο ὅμως νὰ παραμείνῃ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπί πολύ. Νόσος σοβαρὰ τὴν ἠνάγκασε πρό τινος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Κ]πολιν καὶ ἐκεῖ ἔνθα εἶδε τὸ πρῶτον τοῦ ἡλίου φῶς, ἀφῆκε καὶ τὴν τελευταίαν πνοήν, βυθισθεῖσα εἰς τὸ σκότος τὸ αἰώνιον τῆς γῆς.

Τὸ ἔργον τῆς Παπαδοπούλου, ὅπως καὶ τῶν πλείστων λογίων μας, εἶνε ἐδῶ κ' ἐκεῖ σκορπισμένον. Εἰς τὴν «Φιλολογικὴν ἠχὼ» τῆς Κ]πόλεως—περιοδικὸν ἄξιον πολλῆς προσοχῆς ἀλλ' ἀτυχῶς ταχέως ψυλλορροῆσαν—ἐδημοσίευσε πλεῖστα διηγήματά της, ὡς καὶ εἰς ἡμερολόγια. Ἡ «Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ» ἔχει καθῆκον νὰ σπεύσῃ νὰ περισυλλέξῃ τὰ ἔχοντα τόσην ἑλληνικὴν ψυχὴν διηγήματα τῆς πολυκλαύστου νεκρᾶς καὶ νὰ τὰ ἐκδώσῃ εἰς τόμον. Μία τοιαύτη ἔκδοσις, ὡς καὶ τῶν ἔργων τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ τοῦ Μητσάκη καὶ τοῦ Μωραϊτίδου, θὰ εἶνε ἐξόχως τιμητικὴ διὰ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ ἐν Ὀδησσῷ Μαικήνα, ἔστω καὶ ἂν χάριν τῆς ἐθνικῆς ταύτης φιλολογίας παραμερισθῇ πολυδάπανός τις μετάφρασις προβληματικῆς χρησιμότητος. Ὑπῆρξεν ἄδικος καὶ ὕπουλος ὁ θάνατος ἁρπάσας ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ζωῆς τὴν πολυδάκρυτον συγγραφέα· ἂς μὴ φανοῦν καὶ οἱ φίλοι τῶν γραμμάτων ἄδικοι, ἀρνούμενοι νὰ τελέσωσι τὸ μόνον ἀρμόζον εἰς τὴν ψυχήν της μνημόσυνον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσουν διασωζόμενοι οἱ σπινθηρισμοὶ τοῦ χαριτωμένου πνεύματός της!

ΔΑΦΝΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Μετὰ λύπης ἀναγράφομεν τὸν ἐν Κερκύρᾳ συμβάντα θάνατον τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν Ἑλλήνων δημοσιογράφων Γερασίμου Ε. Μαυρογιάννη. Ἂν τὸ ὄνομα τοῦ Γερασίμου Μαυρογιάννη δὲν εἶνε πολὺ οἰκεῖον εἰς τὰς νεωτέρας γενεάς, ἐν τούτοις ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν ἀριστέων τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου, κατὰ τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ὁ τύπος μόνον ἐκλεκτοὺς ἠρίθμει.

Ἀνὴρ εὐρυτάτης παιδεύσεως, μορφώσεως γενικῆς καὶ εἰδικῆς, γλαφυρὸς πεζογράφος, πολεμιστὴς ὀξὺς καὶ εὐφυής, ὁ Γεράσιμος Μαυρογιάννης ὑπῆρξεν ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἐκδότης τῆς «Ἐλευθερίας» καὶ κατόπιν ἀρχισυντάκτης τῆς «Παλιγγενεσίας». Διετέλεσεν ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη γενικὸς πρόξενος εἰς τὴν Μασσαλίαν καὶ τὴν Τεργέστην, ἐπί τινα δὲ χρόνον ὑπῆρξε καὶ διευθυντὴς τοῦ Πολυτεχνείου, μεθ' ὃ ὀπουσυρθεὶς ἰδιώτευεν εἰς τὴν Κέρκυραν.

Ὁ Γεράσιμος Μαυρογιάννης ὅμως δὲν ὑπῆρξε μόνον δημοσιογράφος. Ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῇ ὅτι ὑπῆρξε καὶ ὁ μόνος Ἕλλην τεχνοκρίτης. Σπουδάσας φιλολογίαν καὶ ζωγραφικήν, εἶχε κάμει εἰδικὰς καλλιτεχνικὰς σπουδάς, δὲν περιωρίσθη δὲ μόνον εἰς τὴν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μετάφρασιν τῶν Βίων τῶν μεγάλων Ἰταλῶν καλλιτεχνῶν (1862) ἀλλ' ἔγραψε καὶ πολύτιμον ἔργον περὶ «Βυζαντινῆς Τέχνης καὶ Βυζαντινῶν καλλιτεχνῶν», ὡς καὶ πραγματείαν περὶ τῶν ζωγράφων Δοξαράδων καὶ τῶν Ζακυνθίων Κουτούζη καὶ Καντούνη. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ὀλίγων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διέγνωσαν τὸ τάλαντον τοῦ Νικολάου Γύζη, εἶνε δ' ἀληθῶς περιεργοτάτη περικοπὴ παλαιοτάτης ἐφημερίδος φυλασσομένη μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ Γύζη τὰ ὁποῖα θὰ ἴδουν μίαν ἡμέραν τὸ φῶς, ὅπου ὁ Γεράσιμος Μαυρογιάννης, κρίνων τὸν ὁπλοῦν τότε καὶ ἄσημον ἀπόφοιτον τοῦ Ἑλλ. Πολυτεχνείου, προλέγει εἰς αὐτὸν τὸ μέγα καὶ ἔνδοξον μέλλον, τοῦ ὁποίου πράγματι καὶ ἔτυχε.

Ὁ Γεράσιμος Μαυρογιάννης, γεννηθεὶς εἰς τὴν Κεφαλληνίαν τὸ 1823, διετήρει μέχρις ἐσχάτων ἀκμαίας τὰς διανοητικάς του δυνάμεις.

*

Ἐν Σικάγῳ ὁ Ἀμερικανὸς καθηγητὴς Ἱερώνυμος Ῥάϋμονδ ἔκαμε διάλεξιν περὶ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἀναζωπυρήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

*

Εἰς Τρίκαλα εἰς τὸ χωρίον Σινηνὰ εὑρέθησαν ἀρχαῖα ἀγγεῖα καὶ πῆθοι πλήρεις νομισμάτων.

*

Ἤνοιξεν ἐν Μονάχῳ ἡ ἐαρινὴ Ἔκθεσις ceccesion. 135 καλλιτέχναι ἐκθέτουν ἐν ὅλῳ 331 ἔργα. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐδείχθη αὐστηροτάτη ἰδίως περὶ τὰς καλλιτέχνιδας, αἵτινες ἀποτελοῦν μόλις τὸ ἓν δέκατον τῶν ἐκθετῶν.

*

Ἐδημοσιεύθη Β. Διάταγμα διὰ τοῦ ὁποίου διωρίσθη ἑξαμελὴς ἐπιτροπὴ πρὸς ἐπίβλεψιν τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπετέλεσθη ἐκ τῶν κ. κ. Στεφ. Σκουλούδη, Στεφ. Ράλλη, Μάρκου Δραγούμη, Πέτρου Καλλιγᾶ καὶ Σπ. Στάη.

*

Τὸ Αὐτοκρατορικὸν Μουσεῖον Κ]πόλεως ἐσχάτως ἐνήργησεν ἀνασκαφάς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μακρίδου βέη ἐν Μεσοποταμίᾳ ἐπὶ τῆς πόλεως Ῥάκκα (Νικηφόριον) τῆς Μεσοποταμίας, κειμένης ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου. Εὑρέθη μεγάλη ποσότης διαφόρων ἀγγείων ἐκ πορσελάνης ἀρίστης τέχνης, ἐξάγεται δὲ ἐξ αὐτῶν ὅτι παρὰ τοῖς Ἄραψι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μεσαιῶνος ἡ βιομηχανία τῶν ἀγγείων τούτων ἐκ πορσελάνης εἶχε φθάσει εἰς τελειότατον βαθμόν, παράγουσα ἀγγεῖα δυνάμενα νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τὰ τῶν Σεβρῶν καὶ τὰ Φαβεντιανὰ τοιαῦτα.

Νοτιοδυτικῶς τῆς Ῥάκκας εὑρίσκονται μεγαλοπρεπέστατα ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως, τῆς Σεργιουπόλεως, ὀνομαζομένης σήμερον Ροσσάφα. Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τούτων, πάντων χριστιανικῆς ἐποχῆς, ὡραιοτάτης δὲ τέχνης, παρατηροῦνται πανταχοῦ κεχαραγμένοι σταυροὶ ἐν καλλιτεχνικωτάτῳ συνδυασμῷ. Τὰ κιονόκρανα τῶν διαφόρων στηλῶν, εἶνε πάντα Κορινθιακοῦ ρυθμοῦ. Ἐπ' αὐτῶν ἀναγινώσκονται καθαρώτατα ἐπιγραφαί, τῆς ἐποχῆς Σεργίου χωροεπισκόπου καὶ ἄλλων. Ἐπίσης ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἐπιγραφαὶ ἀραβικαὶ Κουφικαὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλίφου Χη-σάμ.

*

Αἱ εἰσπράξεις τῆς διεθνοῦς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως τῆς Βενετίας, κατὰ τὰς Ἰταλικὰς ἐφημερίδας ἀνεβαίνουν ἐπαισθητῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Κατὰ τὴν περυσινὴν ἔκθεσιν ἐπωλήθησαν ἔργα ἀξίας 500.000 φρ. ἐνῷ κατὰ τὴν προπερυσινὴν μόνον 390,000. φρ.

*

Ἡ ἐν Μονάχῳ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἀπένειμεν ἐκ τῶν προσόδων τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Θεριανοῦ 150 μάρκα εἰς τοὺς κ. κ. Φουρτβαΐγγλερ καὶ Ῥάϊχολδ διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθεῖσαν ἀγγειογλυφίαν 1500 μάρκα εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Κρουμβάχερ διὰ τὸ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἐκδιδόμενον Βυζαντινὸν περιοδικὸν 1000 μάρκα εἰς τὸν κ. Σπ. Λάμπρον ὑπὲρ ἐπιστημονικῆς ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν περιοδείας χάριν ἐρευνῶν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐπὶ Παλαιολόγων ἐν Πελοποννήσῳ Δεσποτάτου 1100 μάρκα εἰς τὸν ἐν Μονάχῳ κ. Μὰρκ δι' ἐπιστημονικὸν εἰς τὸν Ἄθω ταξείδιον πρὸς μελέτην χειρογράφων 600 μάρκα εἰς τὸν κ. Λουδοβίκον Κούρτιον δι' ἀρχαιολογικὰς ἐρεύνας ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς Μικρασίας εἰς δὲ τὸν κ. Σωτηριάδην μάρκα 800, διὰ τὰς ἐρεύνας αὐτοῦ περὶ τῆς τοπογραφίας τῆς Βοιωτίας καὶ Φωκίδος.

*

Εἰς τὰς αἰθούσας Durand-Ruel ἐν Παρισίοις ἐξετέθησαν τελευταίως ἔργα τοῦ διασήμου καλλιτέχνου Manet, ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ περιφήμου βαθυφώνου Faure, ὅστις ὡς γνωστὸν ἦτο φίλος τοῦ ζωγράφου τῆς Ὀλυμπίας καὶ ἐκ τῶν πρώτων πελατῶν του. Μετὰ τοῦ Zola, Theodore Duret καὶ ἄλλων τινῶν ὑπερισπίσθη τὸν Manet εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν πόλεμον, ὅστις ἠγέρθη τότε κατὰ τῆς σχολῆς του, μυκτηριζόμενος διὰ τὸν συνηγορίαν του ταύτην. Ἀλλὰ πόσον οἱ καιροὶ μεταβάλλονται! Οὐδεὶς πλέον σήμερον δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν δεινότητα καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν τοῦ Manet, οὔτε αὐτὸς ὁ Rochefort, ὅστις ἠρνήθη ὁότε κατὰ τὸ 1881 νὰ δεχθῇ τὴν προσωπογραφίαν του, ἣν εἶχε παραγγείλῃ εἰς τὸν καλλιτέχνην καὶ ἥτις εὑρίσκεται σήμερον εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην.

Διὰ νὰ εἴμεθα ὅμως δίκαιοι ὁ Manet δὲν περιεφρονήθη πάντοτε. Ἓν ἔργον του, ἡ «καλὴ ποτηρὶ», τουλαντίον εἰς τὸ Salon τοῦ 1873 ἔσχε μεγάλην ἐπιτυχίαν καὶ ὄχι μόνον οἱ συλλογεῖς τῶν εἰκόνων καὶ οἱ κριτικοὶ ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν ἔκθεσιν κόσμος ἀτεγνώρισε τὴν ἀξίαν ταύτης.

Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε τὸ κύριον ἔργον τῆς συλλογῆς ταύτης, μεταξὺ δὲ τῶν λοιπῶν ἔργων ἀκτινοβολεῖ. Ἡ ἔκθεσις αὕτη μετὰ τῆς τοῦ παρελθόντος; φθινοπώρου ἐμπερικλείει τὸ καλλιτεχνικὸν στάδιον τοῦ Manet ἀπὸ τὸ 1856, ὅτε ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Couture ἐξετέλεσε τὴν προσωπογροφίαν τοῦ A. Proust καὶ μίαν κεφαλὴν γραίας (ἐν ταῖς ὁποιαις διαφαίνεται ἡ ἐπιροὴ τοῦ Conture) μέχρι τοῦ 1882, ὅτε σχεδὸν παράλυτος, ἐζωγράφει ἔτι, πολὺ εὐκρινῶς καὶ πολὺ ἐλευθέρως, ὀλίγους μῆνας πρὶν ἢ ἀποθάνῃ. Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἔργων ἀναφέρομεν τὴν «Ἄνοιξιν» 1881. Τὴν «Βενετίαν» (1875). Τὸν «Λιμένα τοῦ Βορδώ» (1871) τὸν «Ἱσπανὸν τραγουδιστὴν» (1860) ἓν ἐκ τῶν τελειοτέρων ἔργων· ἡ «ἀνάγνωσις» (1864) κτλ. κτλ. Ὑπάρχει ἐπίσης ἓν ἀντίγραφον τῆς Παναγίας τοῦ Τατιανοῦ καὶ εἰς ἱππεὺς τοῦ Βελασκέ.

*

Τὸν παρελθόντα μῆνα ἐγένετο εἰς τὸ Βερολῖνον πώλησις διὰ πλειστηριασμοῦ τῆς περιφήμου συλλογῆς τῶν αὐτογράφων τοῦ ἰραπεζίτου Meyer-Cohn. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχε μέγας ἀριθμὸς αὐτογράφων διασήμων καλλιτεχνῶν. Μία ἐπιστολὴ τοῦ Ροῦμπενς ἐπωλήθη διὰ 1500 μάρκα, ἑτέρα τοῦ Zordaens 1150 μαρκ., δύο μόνον γραμμαί (ἀπόδειξις πληρωμῆς) τοῦ Ραφαὴλ 1010 μάρκα, τοῦ Τιτιανοῦ 1910, τοῦ Περουγίνου 360, ἀλλ' ἐκείνη, ἥτις ἐκίνησε περισσότερον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀγοραστῶν καὶ ἥτις ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀνώτερον ποσὸν ἦτο μία ἐπιστολὴ τοῦ Ρέμβραντ, ἡ ὁποία ἐπωλήθη ἀντὶ 7000 μάρκων, τοῦ P. Veronese 450, μία σημείωσις τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου 1000 μάρκα, τοῦ Luca Carnach 810.

*

Τὴν 21 Ἰουλίου συγκροτεῖται ἐν Λονδίνῳ ἀρχιτεκτονικὸν συνέδριον. Τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν θὰ ἀντιπροσωπεύσῃ ὁ κ. Μπαλᾶνος νομομηχανικός.

*

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία θὰ ἀνεγείρῃ προσεχῶς δύο μουσεῖα, ἓν ἐν Λυκοσούρᾳ διὰ τὰς ἀρχαιότητας τοῦ Δαμοφῶντος καὶ ἓν ἐν Κερκύρᾳ πλησίον τοῦ μνημείου τοῦ Μνησικράτους διὰ τὰς ἐν γένει ἀρχαιότητας τῆς νήσου, τὰς πρὸ πολλοῦ ἀνευρεθείσας.

*

Μετὰ πενταετῆ ἀπουσίαν ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας ὁ νεαρὸς ζωγράφος κ. Δημ. Γαλάνης, ὅστις τόσον πολὺ διεκρίθη ἰδίως εἰς τὰς γελοιογραφίας, συνεργαζόμενος εἰς τὰ κυριώτερα Γαλλικὰ σατυρικὰ φύλλα. Μετὰ δίμηνον ἐνταῦθα ἀναψυχήν, θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Παρισίους.

*

Καίτοι αἱ ἡμέραι τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων πλησιάζουν, ἡ χάριν αὐτῶν προκηρυχθεῖσα Καλλ. Ἔκθεσις τοῦ Ζαππείου εἶναι ἄγνωστον ἂν θὰ γίνῃ ἢ ὄχι. Καὶ παρετάθη μὲν ἡ προθεσμία τῆς ἀποστολῆς τῶν ἔργων μέχρι τῆς 30 Μαρτίου, ἀλλ' οὐδὲν εἶναι γνωστόν, τίς θὰ παραλάβῃ τὰ ἔργα, πῶς θὰ γίνῃ ἡ τοποθέτησις κ.λ.π. Πλεῖστοι καλλιτέχναι ἐδήλωσαν ὅτι θ' ἀπόσχουν τῆς ἐκθέσεως, δι' ἣν ἡ ἐπιτροπὴ ἔδειξε μεγάλην ἀδιαφορίαν

Ἐγνώσθη ἐν τούτοις ὅτι Ἄγγλος καλλιτέχνης, ὁ κ. Σίμψων ἔφερε 200 ἔργα του, τὰ ὁποῖα ὁπωσδήποτε θὰ ἐκθέσῃ ἐν τῷ Ζαππείῳ.

*

Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιγραφῶν ἐβράβευσεν ἕνα πρῴην ἑταῖρον τῆς γαλλικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν, τὸν κ. Ἐρρίκον Λεσὰ ἤδη καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λυών. Ἐβραβεύθη διὰ τὰς μελέτας του ἐπὶ τῆς πρὸ τοῦ Φειδίου γλυπτικῆς, ἀπονεμηθέντος αὐτῷ τοῦ βραβείου Φουλὲ ἐκ 5 χιλ. φράγκων.

*

Ἐν Μονάχῳ ἐν αὐτοκίνητον κατεπλάκωσε τὸν ζωγράφον Λ. Πούς. Ὁ δυστυχὴς καλλιτέχνης τόσον ἐταράχθη ἐκ τῆς προσβολῆς καὶ τῆς πτώσεως, ὥστε ἔδωκεν ἀμέσως σημεῖα τρέλλας καὶ τώρα ἐντελῶς τρελλὸς ἐκλείσθη εἰς φρενοκομεῖον! Τὰ ἔργα τοῦ τραγικοῦ τέλος λαβόντος ζωγράφου ἐξετιμῶντο ὡς τέλεια.

*

Ἡ ἐπιτροπεία πρὸς ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ ἀειμνήστου Θεοδ. Π. Δηλιγιάννη προκηρύσσει διαγωνισμὸν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

1) Ὁ ἀνδριὰς θέλει κατασκευασθῆ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου μείζων τοῦ φυσικοῦ, οὕτως ὥστε ἐξ ἱκανῆς ἀποστάσεως νὰ φαίνηται ἀνδρομήκης.

2) Οἱ διαγωνισθησόμενοι θέλουσιν ὑποβάλλει προπλάσματα μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ἑτεροῦ ἔτους.

3) Καταλείπεται ἐλευθερία τῷ καλλιτέχνῃ ἵνα δώσῃ

οἱανδήποτε στάσιν τῷ εἰκονιζομένῳ. Συνιστᾶται μόνον ἡ τοῦ ρητορεύοντος.

4) Τὰ ἔργα θέλει κρίνῃ ἡ ἐπιτροπεία παραλαμβάνουσα καὶ καλλιτέχνας, ἂν κριθῇ ἀναγκαῖον.

5) Ὁ γλύπτης, οὗ τὸ ἔργον θέλει ἐγκριθῇ, θέλει ἀναλάβει ὡς ἀμοιβὴν τὴν ἐκτέλεσιν, οἱ δ' ἄλλοι οὐδὲν δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἔχουσιν. Ἐν δὲ τῇ κρίσει θέλει ληφθῇ ὑπ' ὄψει ἡ τε καλλιτεχνικὴ ἀξία καὶ ἡ τιμὴ τοῦ ἔργου.

6) Πάντες οἱ διαγωνισθησόμενοι ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσιν ἐγγράφως τὴν τιμήν, καθ' ἣν θέλουσιν ἐκτελέσει τὸ ἔργον.

7) Ὁ γλύπτης, οὗ τὸ πρόπλασμα ἐγκριθήσεται, ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν μόνον τοῦ ἀνδριάντος· διότι περὶ τοῦ βάθρου ἡ ἐπιτροπεία θέλει προκηρύξει προσεχῶς δεύτερον διαγωνισμόν.

*

Ὁ κ. Βροῦτος ἐργάζεται ἐπὶ μαρμάρου ὀλόσωμον τὸν Ἑρμῆν μὲ τὸ κηρύκειον, καταφθάνοντα ἵνα ἀναγγείλῃ τὴν Νίκην. Τὸ ἀγαλμάτιον διακρίνεται διὰ τὴν κλασικότητα τῶν γραμμῶν.

*

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Πειραιῶς ἀνέθηκεν εἰς διαφόρους καλλιτέχνας ὅπως φιλοτεχνήσουν τὰς προσωπογραφίας τῶν διατελεσάντων δημάρχων Πειραιῶς.

*

Ὁ ἀποθανὼν Ἀθηναῖος μεγαλοκτηματίας Ἐπαμειν. Σκαρβούλης ἀφῆκε διὰ διαθήκης του 10,000 δρ. διὰ νὰ περιφραχθῇ τὸ ἐν Μαραθῶνι τρόπαιον τοῦ Μιλτιάδου, 20,000 διὰ νὰ κατασκευασθῇ ἀνδριὰς τοῦ Μιλτιάδου ἐν Μαραθῶνι ἢ ἐν Ἀθήναις καὶ 20,000 διὰ νὰ κατασκευασθῇ ἐπίσης ἀνδριὰς τοῦ Περικλέους καὶ στηθῇ οὗτος ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἔναντι τοῦ Παρθενῶνος. Ὁ διαθέτης, ὅστις ἀπέθανεν ἐν τῷ νοσοκομείῳ, καὶ ὅστις διεκρίθη ἐν τῇ ζωῇ διὰ τὴν φιλαργυρίαν του, ἀφῆκε ὑπὲρ τὰς 200,000 εἰς τὸν Ἐθνικὸν στόλον.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Εἰς τὰς ἀρξαμένας τῇ 1ην Μαρτίου ἐν Σπάρτῃ ἀνασκαφὰς ἀνευρέθησαν ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων, τεμάχια κτιρίων ρωμαϊκῆς ἐποχῆς καὶ τινα ἑλληνικῆς, ὡς καὶ θραύσματα ἀγγείων ἑλληνικῶν τοῦ 4ου ἰδίως αἰῶνος. Εὑρέθη καὶ μία τῶν εἰσόδων τοῦ ἀρχαίου φρουρίου. Αἱ ἀνασκαφαὶ θ' ἀποδῶσι τελεσφόροι, διότι ἡ ἀρχαία Σπάρτη εἶνε σχεδὸν ἐντελῶς ἄγνωστος, κρυπτομένη ὑπὸ παχύτατον στρῶμα ρωμαϊκὸν καὶ βυζαντινόν. Ὅταν ἀρθῇ τοῦτο, θ' ἀναφανῶσι πολλὰ λείψανα καὶ θὰ διαφωτισθῇ τὸ τοπογραφικὸν ζήτημα τῆς Σπάρτης.

— Ἐν συνεδριάσει τῆς Γερμανικῆς ἀρχ. σχολῆς κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ὡμίλησαν οἱ κ. κ. Ἐβερδεὺ καὶ Δαΐρπφελδ.

Ὁ κ. Ἐβερδεὺ διευθύνων τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Ἐφέσου, ἀνεκοίνωσε τὰ εὑρήματα τοῦ λήξαντος ἔτους. Ταῦτα ἀνάγονται εἰς τὴν ρωμαϊκὴν ἐποχὴν τῶν πρώτων μ. Χ. αἰώνων. Ἡ Βυζαντινὴ ἐκκλησία ἀνεσκάφη ἐντελῶς, ἐπίσης ἡ Ἑλλ. ἀγορά, ἐξακριβωθείσης τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως.

Ὁ κ. Δαΐρπφελδ ἀνεκοίνωσε τὰ πορίσματα τῶν τελευταίων ἐν Κρήτῃ μελετῶν αὐτοῦ. Ὡμίλησε περὶ τῶν Κρητικῶν ἀνακτόρων, ἅτινα εἶνε ὅλως ἀνόμοια πρὸς τὰ Ὁμηρικὰ καὶ Μηκυναϊκά, ὑπεστήριξε δὲ ὅτι μεταξὺ τῶν ἀναφερομένων παρ' Ὁμήρῳ ἀνακτόρων καὶ τῶν ἀνευρεθέντων ἐρειπίων ἐν Τίρυνθι καὶ Μηκύναις ὑπάρχουν ὁμοιότητες, διαφωνῶν ἐν τούτῳ πρὸς τὸν κ. Νόκκ. Τὰ Κρητικὰ ἀνάκτορα δὲν ἀνάγονται εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχήν, ἀλλ' ἀποτελοῦνται ἐξ οἰκοδομημάτων διαφόρων ἐποχῶν. Ὡμίλησεν ἐπίσης περὶ τῶν ἀνακτόρων τῆς Φαιστοῦ ὡς καὶ τῆς Κνωσσοῦ. Ἀνέπτυξεν εἶτα ὅτι τὰ Κρητικὰ ἀνάκτορα ἄσχετα ὅλως πρὸς τὸν Μηκυναϊκὸν κόσμον, ἀνάγονται πιθανῶς εἰς λαὸν μὴ ἑλληνικῆς ἐποχῆς, τοὺς Κάρας καὶ Λυκίους καὶ ὅτι ἐπελθόντες οἱ Ἀχαιοὶ καὶ Δωριεῖς, κατέστρεψαν τὰ παλαιὰ ἀνάκτορα, οἰκοδομήσαντες νέα.

— Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ὡμίλησαν ἐν τῇ Γαλλικῇ ἀρχ. σχολῇ οἱ κ. κ. Μαγιάνς καὶ Σουλώφ.

Ὁ κ. Μαγιάνς, Βέλγος, ἡρμήνευσε τὴν παρὰ τὸ θέατρον συνοικίαν τῆς Δήλου, ἐν ᾗ ἀνευρέθησαν νομίσματα τῆς ἐποχῆς Μάρκου Ἀντωνίου, ἐξ ἀγάλματα φυσικοῦ μεγέθους καὶ μία ρωμαϊκὴ κεφαλή. Τὰ ἐξ ἀγάλματα διασώζουν ζωηρότατα ἴχνη βαφῆς, ἰδίως ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ χρώματος εἰς τὰ ὑποδήματα καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα.

Ἐκ τούτων ἓν παριστᾷ Ρωμαῖόν τινα, ἕτερον εἶνε ἀντίγραφον τῆς περιφήμου Εἰρήνης τοῦ Κηφισοδότου, ἡ ὁποία ἦτο χαλκῆ καὶ ἔκειτο ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν, κατασκευασθεῖσα περὶ τὸ 870 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Κηφισοδότου, πατρὸς ἢ μᾶλλον πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου Πραξιτέλους. Τῆς Εἰρήνης ταύτης ἓν μόνον πλῆρες ἀντίγραφον σώζεται ἐν Μονάχῳ. Τρίτον ἄγαλμα εὑρέθη ὁ Ἀπόλλων Λύκειος, τύπος γνωστὸς τῆς Σχολῆς τοῦ Πραξιτέλους, τοῦ ὁποίου πολλὰ ἀντίγραφα ἐσώθησαν, ἰδίως ἐν τῷ ἰδικῷ μας Ἐθνικῷ Μουσείῳ. Τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Μαγιάνς εὑρεθὲν εἶνε μὲν κατεστραμμένον, ἀλλ' ὡραιοτάτης ἐργασίας καὶ θὰ κατελάβη τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ἀντιγράφων τοῦ περιφήμου ἐκείνου πρωτοτύπου. Τέταρτον ἄγαλμα εἶνε ἀντίγραφον Ἀρτέμιδος χαριεστάτου τύπου, διότι ἡ θεὰ παρίσταται πολὺ νεαρὰ ὡς κοράσιον μὲ χιτῶνα ποδήρη, ἐνῷ συχνότερον παρίστατο μὲ γυμνὰς τὰς κνήμας καὶ τὸ κάτω τῶν μηρῶν. Εἶνε δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦτο τὸ μόνον ἐκ τῶν ἓξ εὑρεθέντων, τοῦ ὁποίου εὑρέθη ἡ κεφαλή. Πρὸς τούτοις εὗρεν ὁ κ. Μαγιάνς καὶ ἐπιστύλιον καὶ ἄλλα συντρίμματα ἐκ τοῦ πλησίον τῆς συνοικίας κειμένου θεάτρου.

Ὁ κ. Σουλώφ ἐντριβέστατος περὶ τὰ ἐπιγραφικὰ καὶ τὰς πολιτικὰς ἀρχαιότητας, ἀνέπτυξε μοναδικὴν ἐπιγραφὴν ἐσχάτως εὑρεθεῖσαν ἐν Δήλῳ, ἡ ὁποία διαλαμβάνει περὶ τῆς πωλήσεως τῶν ξύλων καὶ ἀνθράκων. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐκ 50 περίπου μακρῶν στίχων εἶνε ἐλλιπὴς εἰς τὴν ἀρχήν· τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων δεικνύει ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ τέλος τοῦ τρίτου αἰῶνος π. Χ. Ἐν ἀρχῇ διαλαμβάνει διοικητικά τινα περὶ τοῦ φόρου τῶν καυσοξύλων καὶ ἀνθράκων, τὸν ὁποῖον εἰσέπραττον οἱ *πεντηκοστολόγοι*. Ὁ φόρος ὠνομάζετο πεντηκοστή, διότι ἦτο δύο τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων. Οἱ δὲ πεντηκοστολόγοι δὲν ἦσαν δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἀλλ' ἰδιῶται ἐνοικιασταὶ τοῦ φόρου. Κατόπιν ἡ ἐπιγραφὴ ἀναφέρεται εἰς τὰ ποινικά· δηλαδὴ ὁ ἔμπορος, ὁ ὁποῖος ἔφερε πρὸς πώλησιν ξύλα, ἄνθρακας καὶ ρυμούς, ὤφειλε πρὸ πάσης πωλήσεως νὰ μεταβῇ εἰς τοὺς ἀγορανόμους, ἵνα οὗτοι προσδιορίσουν τὰς τιμάς. Ἐὰν ὁ ἔμπορος ἐπώλει περισσότερον τῆς προσδιορισθείσης τιμῆς, ἠδύνατο πᾶς πολίτης νὰ τὸν καταγγείλῃ ἀμέσως δι' εἰσαγγελίας (προφορικῆς καταγγελίας) ἐνώπιον τῶν ἀγορανόμων, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ κατάσχουν τὰ μέτρα καὶ σταθμά του.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Μέχρι τῆς 15 Ἀπριλίου γίνονται δεκτὰ τὰ πρὸς διαγωνισμὸν ἀποστελλόμενα εἰκονογραφημένα δελτάρια, ὡς καὶ αἱ ἀπαντήσεις τοῦ φιλολογικοῦ διαγωνίσματος περὶ τοῦ ὡραιοτέρου Ἑλληνικοῦ διηγήματος. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον θὰ δημοσιευθοῦν τ' ἀποτελέσματα.

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ. Ἐξεδόθη ὁ Α'. τόμος τῆς *Ἱστορίας τῆς Γερμανικῆς ἐθνικῆς λογοτεχνίας* τοῦ Α. Φίλμαρ, κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς ΚΕ'. ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ κ. Κλ. Ραγκαβῆ. Σελ. 856. Δρ. 7,50.

Δημοκρατία τοῦ Ἁγίου Μαρίνου ὑπὸ Γεωργ. Φιλαρέτου. Σελ. 144.

Εἶνε πρωτότυπος μονογραφία περὶ τῆς ἐλάχιστα παρ' ἡμῖν γνωστῆς μικροσκοπικῆς Δημοκρατίας, ἧς ὁ ὀργανισμὸς πολλὰ τὰ περίεργα, ἀλλὰ καὶ ἄξια μελέτης παρέχει. Ἡ μελέτη, γεγραμμένη μὲ τὴν διακρίνουσαν τὸν συγγραφέα ἀκρίβειαν καὶ ἐπιμέλειαν, εἶνε λίαν ἀξιανάγνωστος διὰ τὸν πλοῦτον τῶν πληροφοριῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἱστορίαν, τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν καὶ τὴν ἰδιόρρυθμον πολιτειακὴν ὀργάνωσιν τῆς δημοκρατίας. Πάντα ταῦτα καθίστανται ἔτι μᾶλλον ἐλκυστικώτερα διὰ τῆς κομψῆς γραφίδος τοῦ διαπρεποῦς συγγραφέως, τοῦ δεινοῦ πολιτειολόγου καὶ νομομαθοῦς κ. Φιλαρέτου.

Ὑπὸ τῆς δεσπ. Ἑλ. Σβορώνου καὶ τοῦ κ. Ἀριστ. Χριστοπούλου δεικηγόρου, ἀγγέλλεται ἡ ἐν Σάμῳ ἔκδοσις χρονογραφικοῦ καὶ φιλολογικοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν Σποράδων» σκοποῦντος τὴν ἀπεικόνισιν τῆς ζωῆς καὶ ἐν γένει πάσης κινήσεως καὶ προόδου τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τοὺς εἰς μεγαλείτερα κέντρα ἐγκατεσπαρμένους ἀδελφούς.

Ἀνὰ τὸ Βυζάντιον. Τὸν τίτλον αὐτὸν φέρει κομψὸν βιβλίον, ὅπερ ἐξέδωκεν ὁ «Ὅμιλος τῶν ἐκδρομῶν». Περιέχει τὰς ἐκ τοῦ τελευταίου εἰς Κωνσταντινούπολιν ταξειδίου ἐντυπώσεις τοῦ κ. Ἰω. Καρακατσάνη. αἵτινες διακρίνονται διὰ τὴν γλαφυρότητα, τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν πληθὺν τῶν πληροφοριῶν. Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Καρακατσάνη ἐκτὸς τῆς ἄλλης ἀξίας, εἶνε καὶ εἰς χρησιμώτατος ὁδηγὸς διὰ τοὺς ἐπισκέπτας της μεγαλωνύμου πόλεως, κοσμεῖται δὲ ὑπὸ πλείστων εἰκόνων.

Ὑπὸ τοῦ δημοσιογράφου κ. Γ. Ἀσπρέα ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις ὀγκώδους τόμου, περιέχοντος τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ πολιτικὴν «Ἱστορίαν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου» ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1904, εἰς δύο τόμους. Τιμὴ δρ. 5.

Δαπάναις τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Μπενάκη καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Χωρέμη ἐκδίδονται προσεγῶς συνηνωμένα πάντα τὰ *Ἔργα τοῦ ποιητοῦ Ἀλεξ. Σούτσου* ἔντυπα καὶ χειρόγραφα, εἰς πολυτελῆ ἔκδοσιν, μετὰ βιογραφίας καὶ ἀνεκδότων. Οἱ κατέχοντες χειρόγραφα ἢ γνωρίζοντες ὁπωσδήποτε λεπτομερείας περὶ τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ παρακαλοῦνται νὰ ἀπευθυνθῶσι πρὸς τοὺς ἀνωτέρω ὁμογενεῖς.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Σχεδιαστῆ. — Ἐδῶ ὅλοι οἱ καλλιτέχναι παραπονοῦνται διὰ μοδέλα. Οὔτε πολλά, οὔτε καλὰ εἶνε. Εἰς τὸ Μόναχον κάθε πρωὶ συνάζονται ἔξωθεν τῆς Ἀκαδημίας 300 ἄτομα, ζητοῦντα νὰ ποζάρουν ὡς μοδέλα, πάσης ἡλικίας καὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, διὰ τὴν Ἀκαδημίαν ἢ δι' ἐργαστήρια. Ἡ ἀμοιβὴ ἔχει κανονισθῇ 45 λεπτὰ τὴν ὥραν διὰ κεφαλάς, 50 μὲ ἐνδυμασίας καὶ 75 διὰ γυμνόν.

Φιλαναγνώστη. — Οἱ Δανοὶ διαβάζουν καὶ πολὺ μάλιστα. Τὸ βιβλίον ἐν Δανίᾳ εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις εἶνε ὁ ἀναπόσπαστος σύντροφος, καθὼς καὶ τὸ περιοδικὸν καὶ ἡ ἐφημερίς. Ἀφθονοῦν αἱ βιβλιοθῆκαι δημόσιαι καὶ λαϊκαί, ὡς καὶ αἱ ἰδιωτικαί. Εἰς Κοπενάγην ὑπάρχουν 7 μεγάλαι βιβλιοθῆκαι, εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις 30 ἀναγνωστήρια, εἰς δὲ τὰ χωρία 1000 λαϊκαὶ βιβλιοθῆκαι, χορηγούντων τῶν Δήμων καὶ τοῦ Κράτους. Ἐδῶ ποῦ ἀφίνουν τοὺς Ρωμηοὺς νὰ διαβάσουν αἱ πολιτικαὶ συζητήσεις καὶ τὰ ταβερνεῖα. . . .

Σπουδαστῆ. — Εἰς τὸ Γκλάστ Παλάστ (Κρυστάλλιστον Ἀνάκτορον) τοῦ Μονάχου γίνεται κατ' ἔτος καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις, διαρκοῦσα 5 μῆνας, ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρις Ὀκτωβρίου. Κατὰ τετραετίαν ἀπονέμονται βραβεῖα, ὁ ἅπαξ δὲ βραβευθεὶς, δὲν δύναται νὰ βραβευθῇ ἀργότερα πάλιν. Ἐφέτος ἀπενεμήθησαν βραβεῖα. Ἡ Πινακοθήκη τοῦ Μονάχου ἀγοράζει κατ' ἔτος ἔργα ἐκ τῆς ἐκθέσεως. Μετέχουν καὶ ξένοι καλλιτέχναι, ἐπικρατεῖ ὅμως ἐν γένει αὐστηρότης εἰς τὴν παραδοχὴν τῶν ἔργων. Ἐκ τρισχιλίων μόνον τὰ χίλια ἐκτίθενται. Προσεχῶς θὰ γίνουν τὰ ἐγκαίνια νέου μουσείου.

Συνδρομητῆ. — Ἡ εἰκὼν «Μόνοι ἐν τῷ κόσμῳ» εἶνε ἔργον Ἰταλοῦ ζωγράφου. Ἐξετέθη πρὸ τριετίας εἰς τὸ Salon τῶν Παρισίων, πέρυσι δὲ εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Μονάχου, ἐν ᾗ καὶ ἐβραβεύθη.

Ἐρωτῶντι. — Ἡ εἰσαγωγὴ ξένων λέξεων γίνεται κυρίως διὰ τοῦ καθημερινοῦ τύπου, ὅστις ὡς κύμβαλον ἀλαλάζον τὰς διατυμπανίζει. Σωβινισμὸς σημαίνει φανατισμός· ἡ λέξις ἐκ τοῦ Chauvin γρεναδιέρου ἀφοσιωμένου εἰς τὸν Ναπολέοντα. Ἀτζεβισμὸς κατήντησε νὰ σημαίνῃ τὴν ἀπὸ προγόνου κληρονομικότητα. Αἱ λέξεις αὗται, ὡς καὶ αἱ Σνοβισμός, πεσιμισμός, φετιχισμός, ἀλτρουισμός, κλπ. εἶνε λέξεις *ἄρ νουβώ* (!), δυσμετάφραστοι, ὡς καὶ ἐν τῇ τέχνῃ αἱ λέξεις impressionist, ceccesionist καὶ ἄλλαι. Καὶ ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία ἀφῆκε τὸν ἀληπασαδισμόν, τὸν κοτζαμπασισμὸν κλπ.

Ν. Δ. Σ. Ἐνταῦθα. — Τὸ διήγημά σας μὲ ὅλην τὴν τραγικὴν ἐπιβολήν ἔχει σημεῖα τινά, εἰς ἃ κυριαρχεῖ ἡ πεζότης. Γράφετε, ἀλλὰ μὴ σπεύδετε εἰς δημοσίευσιν. Ἐμβαθύνατε πρὸ παντὸς εἰς τὴν ψυχολογίαν τῶν αἰσθημάτων. Εὐχαριστίας δι' εὐμενεῖς διαθέσεις σας.

Σισύφω. Ὁ μακαρίτης Θὼν εἶχε ἐκλεκτὴν συλλογὴν ἔργων ζωγραφικῆς, ὡς καὶ γλυπτικὰ ἔργα, ἦτο δὲ πολὺ φιλότεχνος. Ὁ υἱός του Μιλτιάδης ἐσπούδασεν ἐπὶ ἓξ ἔτη ζωγραφικὴν εἰς τὸ Μόναχον.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κ. κ. Συνδρομηταί μας ὅπως ἀποστείλωσιν ἡμῖν ἄνευ ἄλλης εἰδοποιήσεως, τὴν συνδρομὴν τοῦ ἀρξαμένου ἕκτου ἔτους, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

***ΖΗΤΕΙΤΑΙ** πρὸς ἀγορὰν σῶμα πλῆρες τοῦ ἐν Λειψίᾳ ἄλλοτε ἐκδιδομένου περιοδικοῦ «Κλειώ». Ἀπευθυντέον ἡμῖν.*

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ

Ἐν τῇ ἐνταῦθα Ἀμερικανικῇ σχολῇ ὡμίλησαν οἱ κ. κ. Γουώσμπερν καὶ Γόρδων Ὄλλις.

Ὁ πρῶτος διέλαβε περὶ πινάκων πηλίνων ἐκ Κορίνθου, πολὺ σπανίων, οἱ ὁποῖοι φέρουν περιστάσεις γραπτὰς ἀρχαϊκοῦ τρόπου, τοῦ 7ου καὶ 6ου αἰῶνος π. Χ. Φέρουν δὲ οἱ πίνακες οὗτοι καὶ ἐγγραφὰς εἰς τὸ ἰδιαίτερον κορινθιακὸν ἀλφάβητον

Ὁ κ. Γουώσμπερν ἀνεκάλυψε πολλὰ νέα τεμάχια, δυστυχῶς τεθραυσμένα τὰ πλεῖστα, εἰς τὴν θέσιν Πεντεσκούφια ὄπισθεν πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀκροκορίνθου. Σπουδαιότατα εἶνε τὰ παριστῶντα πλοῖα, ἀρτροποιεῖον, κάμινον κ.τ.λ

Ὁ κ Γόρδων Ὄλλις ὡμίλησε περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπιείου, τὸ ὁποῖον κατώρθωσε διὰ τῶν περισωθέντων ἀρχιτεκτονικῶν θραυσμάτων νὰ ἀναπαραστήσῃ ἀκριβέστερον ἀπὸ ἄλλους ἀρχαιολόγους.

— Ἐν τῷ Διονυσιακῷ Θεάτρῳ ὁ κ. Ἰ. Σβορῶνος ἀνεκοίνωσε «Νέαν ἑρμηνείαν τῶν ἀναγλύφων τοῦ βήματος τοῦ Φαίδρου», ἤτοι τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς γνωστῶν ἀναγλύφων τῶν ἀφιερωμένων εἰς τὴν γέννησιν καὶ τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου. Ὁ κ. Σβορῶνος στηριζόμενος εἰς τὰς εὐεργεσίας τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες εὐγνωμονοῦντες χαλκοῦν ὁμοίωμα αὐτῷ καὶ τῇ θυγατρὶ ἀνέθηκαν, ὑπέθεσε—καὶ τὴν ὑπόθεσίν του αὐτὴν διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων ἐστήριξεν—ὅτι τὰ πρὸς τὰ δεξιὰ ἀνάγλυφα, παριστάνοντα λατρείαν πρὸς τὸν Διόνυσον, ὑπὸ τὰ πρόσωπα θεῶν καὶ θεαινῶν εἰκονίζουν ὅλην τὴν οἰκογένειαν Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος.

— Ἐν τῇ Γερμανικῇ Ἀρχαιολ.σχολῇ ὡμίλησεν ὁ κ. Νόακ, ὁ εἰδικὸς εἰς τὴν ἀρχαίαν τειχοποιίαν. Ἐφέτος κατέγινεν εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Ἐλευσῖνι ἐρειπίων τῶν διαφόρων μετασκευῶν, αἵτινες ἀπὸ τῶν παναρχαιοτάτων χρόνων ἐπῆλθον εἰς τὰ ἐκεῖ ἱερά, κυρίως δὲ τὸ Τελεστήριον, ὅπερ μικρὸν κατ' ἀρχάς, ηὐξήθη ἀκολούθως ἐπὶ Πεισιστράτου καὶ εἶτα ἐπὶ Περικλέους Κατέδειξε ποία ἡ σχέσις ἑκάστου τείχους πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τοῦ Τελεστηρίου, ἔκρινεν ὅμως ὡς ἀπαραιτήτους συμπληρωματικὰς ἀνασκαφάς.

Εἶτα ὁ Αὐστριακὸς κ. Φὸν Πρεμερστάϊν ὡμίλησε περὶ τοῦ περιφήμου Βυζαντικοῦ χειρογράφου, τοῦ ἀπὸ 400 ἐτῶν ἐν Βιέννῃ ὑπάρχοντος καὶ περιέχοντος συγγραφὴν τοῦ περιφήμου Μικρασιάτου ἰατροῦ Διοσκουρίδου τοῦ Ἀναζαρβέως ἀκμάσαντος ἐπὶ Νέρωνος. Τὸ χειρόγραφον εἶνε εἰκονογραφημένον, ἐγράφη δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἕκτου μ. Χ. αἰῶνος ἀφιερούμενον εἰς τὴν βασιλόπαιδα Ἀνισίαν Ἰουλιάναν. Τὰς πρώτας σελίδας τοῦ χειρογράφου περικοσμοῦσιν εἰκόνες ἀρχαίων Ἑλλήνων ἰατρῶν, ὡς τοῦ Μαχάονος, τοῦ Γαληνοῦ, τοῦ Διοσκουρίδου κτλ. ὡς καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Ἀνισίας Ἰουλιάνας. Τὸ κείμενον ἀναπτύσσει κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τὴν ἰαματικὴν δύναμιν τῶν διαφόρων βοτάνων, ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὁποίων φέρεται καὶ ἡ εἰκών.

Ὁ κ. Δαῖρπφελδ ἀνεκοίνωσε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρό τινος γενομένων ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφῶν καὶ δὴ ἐν τῷ Ἡραίῳ. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Φουρτβέγκλερ ὁ κ Δ. ὑπεστήριξεν ὅτι ἐκεῖ ὑφίστατο κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης π Χ. χιλιετηρίδος τόποι λατρείας, διότι εὗρε Μυκηναϊκὰ εὑρήματα ὑπὸ τὸ ἔδαφος τοῦ Ἡραίου.

— Νέαι ἀνακαλύψεις ἀγγέλλονται ἐκ Πομπηΐας. Αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς οἰκίας τῆς λεγομένης τῶν «Χρυσῶν Ἐρωτιδέων» διὰ τοὺς ἐκ χρυσοῦ μωσαϊκοῦ ἐρωτιδεῖς, τοὺς κοσμοῦντας τὰ μετάλλια ἑνὸς τῶν κοιτώνων τῆς οἰκίας, ὅπου εὑρέθησαν, ἀπεκάλυψαν ἤδη ὁλόκληρον τὸ οἰκοδόμημα. Καὶ τὸ οἰκοδόμημα αὐτὸ εἶνε ἐφάμιλλον πρὸς τὴν περίφημον «Οἰκίαν τῶν Βεττίων». Διακρίνεται δ' ἰδίως διὰ τὸν πλοῦτον τῶν τοιχογραφιῶν του, ἀλεξανδριανοῦ ρυθμοῦ, ὄχι ὅμως πολὺ τελείων εἰς τὸ σχέδιον. Μεταξὺ τῶν ἄλλων εὑρημάτων ὑπάρχουσι χαλκᾶ ἀγάλματα τοῦ Διός, τῆς Ἥρας, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἑρμοῦ, ὡς καὶ θαυμασίας τέχνης κύπελλον, χαλκοῦν ἐπίσης.

ΚΛΗΡΩΣΙΣ
ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Τῇ 19 Μαρτίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐγένετο ἡ 104 κλήρωσις τοῦ λαχειοφόρου δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων, ἡ ὡρισμένη διὰ τὴν 19 Μαρτίου (1 Ἀπριλίου 1906).

Οἱ ἑξαχθέντες πρῶτοι ἐννέα ἀριθμοὶ εἶνε οἱ ἑξῆς :

61,725	Δρ.	100,090
69,494	»	10,000
99,886	»	2,500
72,225	»	2,500
130,091	»	1,000
71,104	»	1,000
152,375	»	1,000
59,667	»	1,000
70,227	»	1,000

Ἐγένετο ἐπίσης καὶ ἡ 42α κλήρωσις τῶν εἰς τὸ ἄρτιον ἀριθμῶν τοῦ αὐτοῦ δανείου διὰ τὴν ἀπόσβεσιν. Ἐκ τῆς κληρωτίδος ἐξήχθησαν 1588 ἐν ὅλῳ ἀριθμοὶ εἰς τὸ ἄρτιον.

Τὰ ποσὰ ταῦτα πληρώνονται ἀπὸ τῆς 1 Ἰουλίου 1906 εἰς χρυσὸν ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῶν τίτλων.

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΧΡΥΣΟΔΕΤΑ

τοῦ Ε'. Τόμου

ΤΗΣ «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ»

Οἱ ἐπιθυμοῦντες ν' ἀποκτήσωσι τοιαῦτα δέον ν' ἀπευθυνθῶσι δι' ἐπιστολῆς εἰς τὰ γραφεῖα μας πρὶν ἢ ἐξαντληθῶσι.

ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. 2

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν εἰς χρυσὸν

ΤΟΜΟΙ Ε'. ΕΤΟΥΣ

Ἀπλόδετοι πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα μας ἀντὶ δρ. **δώδεκα** ἕκαστος. Χρυσόδετοι ἀντὶ δρ. **δέκα πέντε**, ἐλεύθεροι ταχυδρομικῶν τελῶν.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους διακόπτεται ὁριστικῶς ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου πρὸς πάντας τοὺς καθυστεροῦντας τὴν συνδρομὴν τοῦ Ε'. ἔτους.

Τύποις Παρασκευᾶ Λεώνη — Ὁδὸς Περικλέους Ἀριθ. 16.